

ás!
Reg. Fer-
szemben.

s zene-

Éret nélkül)	75
torakisérret-	97
h, Elijahu	
seha l'mo-	
B'mozaej	
egyenkint	50
l) — — —	150
l, Schria,	39
— — — —	51
ter) 6 ének	115
eh, Nigun,	
a, Schirath	
— — — —	39
dal) — — —	102
dim; Shira	
n; Parrar	
— — — —	48
Hyannus au	
— — — —	58
gyszólamu	48
n ich)	
szülk eleget kívánságának, mert vitába szállni	48
akisérrettel)	48
— — — —	150
puach,	
h — — — —	48
gora ének)	90
V. köt. — —	180
ah Hatodi,	
h ruach	
a ach B-	
— — — —	48
re :	
rez — — —	58
— — — —	58
Melech — —	78
edü, ének)	126
akisérrettel)	102
abok	
(s 4 kézre)	190
— — — —	150
— — — —	48
— — — —	58
lave-Malke	102
— — — —	115
— — — —	100
— — — —	36
gora	
— — — —	102
— — — —	63

rtályában,
lőzetes bekül-

**Keresztény Kiadó-
Hivatal és Nyomda**
Csalj-Kolozsvár, St. Baron
A. Pop (Brassai-utca) 10
Telefon:
Műk. és kiadóhivatal
977, 228 és 1047
K. N. Sz. — — — 228
Egy szám ára pályaudva-
ra és vidéken is lej 5
Bukarestben — — 5

KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

**ELŐFIZETESI ÁRAK
Romániában**
Egész évre — — 1050
Félévre — — — 550
Negyedévre — — 290
Egy hónapra — — 100
Az előfizetési ára „Föld”
című folyóirattal együtt
hav-ként 10 lejfel drágább
Csehszlovákiában
Egy hónapra — — 40—
Egyszám ára — — 2—

1926 május 22 Szombat

Csalj-Kolozsvár * IX. évfolyam * 108 szám

5686. Szívan 9

A meghamisított kiskaté

A szatmári Keresztény Nemzetvédelmi Liga választási felhívását egyik jóakaratu olvasónk — nyilván azzal a szándékkal küldötte meg lapunknak, — hogy az abban foglalt megálatapításokhoz hozzáfűzzük speciális reflexióinkat. Mielőtt ezt megtennők, szükségesnek tartjuk a felhívás főbb pontjait ideiktatni:

„Keresztény testvérek! — szól a felhívás — ki munkálja meg véres verejtékkel a földet, hogy kenyeret adjon? A románok, magyarok, szászok, szóval a keresztények.

Ki veszi meg olcsón a föld termését ősz szel, hogy tavasszal drágán adja el, vagy külföldre nagy haszonnal kivigye? A zsidó!

Ki végzi el a nehéz erdei munkát? — A keresztény.

Ki fizeti az erdei munkát nyomoruságos bérrel és ki adja el drága pénzen a fát? A zsidó!

Ki száll le a föld gyomrába és bányássza ki a szénét, aranyat, ezüstöt és végez sorvasztó munkát, kitéve életét ezer veszedelemnek? — A keresztény.

Kiké a városban a legszebb házak, a legszebb boltok, a bankok, a gyárak és minden gazdagság? A zsidóké.

A zsidó nép, amióta a földön van, soha sem dolgozott, hanem csak más népek zsirjából és fáradságos munkájából élt.

Ezek után pedig elmondja a felhívás, hogy országunkban több, mint kétfélmillió zsidó él, amely szám mindig növekszik s így az a veszedelem fenyegeti Romániát, hogy a zsidók minden talpalatnyi földet maguknak szereznek meg, minden hivatalnokot megvesztegetnek, ákarcok Oroszországban, ahol a zsidók az urak s a keresztények a rabzolgák...

Igy hangzik a felhívás, melyhez reflexióink hozzáfűzését óhajtja a nyájas olvasó. Nehezen szülk eleget kívánságának, mert vitába szállni nekkel a vádakkal, már azt jelenthetné, hogy

érezzük a védekezésnek. Már pedig dakkal szemben felmentve érezzük minden védekezési kötelezettség alól.

szóval megállapítani, hogy a zsidóság bűnei az egész világot, így a fajdat is megméltelyezték, hiszen csak a szajlott angol munkássztrájk is azt hogy az angol munkásság sinez ve sorsával és bérével, hogy a nagy

ek és bányák nem zsidók, hanem zezében vannak. Ámbar amilyen gozak mi zsidók vagyunk, nem lehetetlen, v vagy az angol bányatulajdonosokat, vagy munkásmilliókat mi béreltük fel a munkásmilliókat, csak azért, hogy

proklamálására, csak azért, hogy nek: nélkülünk is van egyenletlenség, es békétlenség a világban.

az angol példa adja az ösztönzést nekünk, közelibbről vizsgáljuk meg az idézett zemita kiskatét s ha az olvasó is veszi nak ezt a fáradságot, hamar rá fog jönni, ezt a kátét nem is az antiszemiták talál- i, hanem enyhén szólva kisajátították, — okásos fegyver az antiszemitizmus arze- an. Ezeket az „aranyigazságokat” mintha hallottuk volna, a plágium alig változta- ajuk valamit. Tessék csak idefigyelni:

„Ki végzi el a nehéz erdei munkát? — munkás. Ki fizeti az erdei munkát nyomoruságos bérrel és ki adja el drága pén- a fát? — A tőkés.

Ki száll le a föld gyomrába és bányássza nt, aranyat, ezüstöt, vasat stb. és vasztó munkát, kitéve életét ezer nnek? — A munkás.

Ki veszi meg olcsón és adja el drágán a kibányászott kincseket? — A tőkés.

És így lehetne végig folytatni. Ilyenformán mindjárt ismerősebb ez az újszerű kiskaté. Semmi más, csak egy kis átmázolt régi lecke egy szocialista olvasókönyvből. Az egész frapapás gondolatsort úgy kérték kölcsön a szocialista propagandistáktól. A szocialisták azt hirdetik, hogy a tőkés az élet monopolistája, ez a kis katé a zsidókat emeli az élet monopoli-

zálóinak sorába. Csak egy „hajszálnyi” eltérés. Hogy miért éppen a szocializmustól kért kölcsön eszmei érveket? Ki tudná megmondani? Talán Bebel találta el az igazságot, amikor azt mondta, hogy „az antiszemitizmus a buták szocializmusa.” Mert eddig csak az volt a baj, hogy forradalmakkal fel akarják forgatni a rendet, most már arról is mi tehetünk, hogy Romániában, meg az egész világon kapitalista termelési rend van.

Kiélesedett az angol bányássztrájk

Eredménytelenek a munkásság és a munkaadók tárgyalásai. A minisztertanács elhatározta a vasúti forgalom korlátozását

(London, május 21. Az Új Kelet tudósítójától.) A bányamunkások és tulajdonosok külön-külön foglalkoztak ma Baldwin miniszterelnök közvetítő javaslatával. A tárgyalások eredménye mindkét táborban negatív. A bányamunkások határozati javaslatot fogadtak el, amelyben tudomásul veszik, hogy a köszénbányászatot reorganizálják, de a leghatározottabban állást foglaltak bármiféle árleszállítás, munkaidőmeghosszabbítás ellen mindaddig, míg az átszervezést végre nem hajtják.

A bányatulajdonosok albinottságot küldöttek ki, amelyek az a feladata, hogy péntekre írásba foglalja azt a választ, amelyet a bányatulajdonosok a miniszterelnök javaslataira adnak. Hir szerint ebben a válaszban a bányatulajdonosok tiltakoznak a bérmegállapítóhivatal felállítását ellen, mert a terv szerint a hivatal elnökét kormánybiztosi hatalommal kívánják felruházni az egész bányász szakma fölött. A bányatulajdonosok ebben az intézkedésben a bányák államosításának első lépését látják.

A bányamunkások és tulajdonosok kiküldötteinek eredménytelen lefolyású tanácskozása

arra indította a kormányt, hogy az alsóház elnapolása után nyomban rendkívüli minisztertanácsra üljön össze a kabinet. A minisztertanács belenyúlt a késő esti órákba és azokról az intézkedésekről tárgyalt, amelyek a bányássztrájk kiélesedése következtében szükségesé váltak. Ezek között első helyen említendő a vasúti forgalom korlátozása, a reklámok kivilágításának beszüntetése és a hadsereg, valamint a flotta gyakorlatainak csökkentése.

A kormány intézkedéseket tett továbbá, hogy megfelelő mennyiségű szénet hozzanak be Amerikából, Franciaországból és Belgiumból. A bányamunkások szakszervezetének vezetősége ma este hosszas tanácskozást folytatott. A kormány, mivel látja, hogy a munkások között a radikálisok, a bányatulajdonosok között pedig a reakcióáriusok igen hidegen viselkednek, a miniszterelnök javaslataival szemben most már szabad folyást enged a dolgok menetének, mert arra számít, hogy a helyzet rosszabbodása következtében úgy a bányamunkások, mint a tulajdonosok között a mérsékeltabb elem fog felülkerekedni.

Belügyminiszteri rendelet a választások szabadságáról

Kiterjesztették az ostromállapotot Ilfov megyére

Bukarest, május 21. A belügyminiszter körrendeletet küldött szét a prefektusoknak, melyben a legteljesebb szabadságot biztosítja mindenféle választási propagandának. A rendelet utasítja a prefektusokat, hogy minden választói népgyűlésre adjanak engedélyt minden formáság mellőzésével.

E megkésített rendelet hatását sok tekintetben lerontja az a körülmény, hogy a belügyminisztérium a következő hivatalos kommunikét tette közzé: Tekintettel arra, hogy a választások időtartamára Ilfov megyében zavargásoktól lehet tartani, a kormány elhatározta, hogy Ilfov megyére kiterjeszti az ostromállapotot.

A legfőbb semmitözék a választójogi törvény értelmében megalkototta a három semmitözéki tanács elnökeiből álló választási bizottságot és tárgyalás alá vette a jogszerinti szenátorok mandátumainak ügyét. A tegnapi ülésen Romanescu, Cantacuzino és Ilariu Izvoaranu szenátoroknak ismerték el, miután több mint 10 törvényhozási időszakon át a parlament tagjai voltak. Manolescu Ramniceanu mint volt semmitözéki elnököt deklarálták szenátornak.

Constantinescu nem paraszkodik

Constantinescu Alexandru volt földművelésiügyi miniszter, aki tudvalevőleg tegnap az uralkodónál kihallgatáson jelent meg, ma a következő nyilatkozatot tette több politikai barátja előtt, akik között újságírók is voltak: — Nem szokásom az, hogy az uralkodónál

protestáljak és különösen, hogy választások ellen tiltakozzam. A kormánynak tudnia kell hogyan csinálja a választásokat és nem érdekelnék ostobaságai (prostitii). Külföldi tapasztalataimat ismerttettem az uralkodó előtt, mert úgy véltem, hogy érdeklik.

Ennek ellenére egyes lapok fentartják azon hírt, hogy Constantinescu a választási terrortól paraszkodott az uralkodónak.

A Román Zsidók Szövetsége (U. E. R.) felbontotta a kormánnyal kötött paktumát

Az Uniunea Evreilor Romani központi bizottsága ma ülést tartott, amelyen az „Adeverul” szerint a következő határozatot hozták:

Tekintettel arra, hogy a kormány nem tartotta be azokat a feltételeket, amelyeket a választásokra vonatkozó tárgyalások folyamán magára vállalt, az Uniunea a maga részéről a választási egyezményt megszüntetnek nyilvánítja s az egyes tagozatoknak teljes szabadkezet ad olyan irányban, hogy maguk döntsének, mely listát támogatják. A központnak az az óhaja, hogy mindenütt arra a listára adják le a szavazatokat, amelyeken olyan egyének szerepelnek, akik garanciát képeznek a zsidóság jogigényei szempontjából.

— Abd el Krimet elárulták. Fezből jelentik: A benjariaghel törzs elpártolt Abd el Krimtől, aki családjával együtt Keletre menekült. Abd el Krim menekülése mély hatást gyakorolt az összes marokkói törzseknél.

Nagy pünkösdi
harisnyavásár
SIPOS-nál, Cluj,
Calea Regele Ferdinand No 8.
ZSIDÓ KÖZÉLET

A lugosi helyicsoport sékel-kiáltványa

Az E. Zs. N. Sz. lugosi helyicsoportja lelkes felhívással fordul a lugosi és a környékbeli zsidósághoz a sékelgyűjtés megindítása alkalmából. A németnyelvű felhívást az alábbi fordításban közöljük:

Zsidó testvérek! A Zsidó Nemzeti otthon felépítésének történelmi feladata a felelősség és a szorgalmat teljes súlyával nehezedik a cionista világszervezet vezetőinek vállára. Az állami lét sokoldalú terheit, bel- és külpolitikai, pénzügyi és gazdasági problémák tömege foglalkoztatja a szervezet vezetőit. Némelykor bizony ugylátszik, hogy erőink gyengék a nagy munkához: de a fejlődés mégis állandóan és feltartóztatlanul halad előre.

Am a száguldó események közepette is bizonyára nem egyszer kell vezéreinknek megállani a zsidó nép feletti szemlélet tartani, vajjon történelmi mögöttségünk állunk-e még, vajjon joggal beszélhetünk-e az egész zsidó nép nevében, amikor a hatalom birtokosainál a zsidó nép sérelmeit tárják fel és a zsidó nép történelmi jogainak elismerését és támogatását kérik. Erre a kérdésre kell nekünk évenként egyszer félreérthetetlen kemény választ adunk.

A sékelek száma mutatja meg, hogy hányan vannak, akik Palesztina felépítésében szívvel és erővel, ésszel és pénzzel részt vesznek. A sékel megváltásával minden zsidó kifejezést ad azon akaratának, hogy Erec Jisráél, népünk hajdan virágzó országá az évszázados pusztulásból új életre keljen és a sékel adja ezen monumentális építő mű vezetőinek az erkölcsi és anyagi erőt a reájuk háruló nehéz feladat elvégzésére.

Nem mindennapi az a történelmi hivatás, amely a jelenlegi zsidó generációra vár, — örömmel kell annak következményeit viselni.

Őseink 2000 év óta várták elpusztíthatatlan bizalommal ezt a nagy időt. S most mi rajtunk a sor, hogy megvevessük jövőnk alapját, nem szabad a nagy adottság mellett tétlenül elmennünk.

Minden zsidó szív örömmel telik meg, a megifjuló nép minden tagja részese annak a lélek-

emelő érzésnek, ami a cionista gondolat szépségén, a Palesztinában történő nagyszerűségén elfogja. Ezért megingathatatlán a reményünk, hogy minden zsidóhoz szóló felhívásunkat, hogy:

„váltstok meg a sékelt“

teljes siker fogja koronázni.

A Zsidó Nőegyletek Szövetségét

előkészítő kolozsvári zsidó nőegyletnek állandóan érkeznek a csatlakozó nyilatkozatok a vidéki társaságok részéről, de még mindig vannak olyanok is, amelyek nem jelentkeztek, részben azért, mivel a pontos cím ismerete nélkül a vonatkozó felhívás nem volt nekik megküldhető. A kolozsvári nőegylet egyébként mérlegelve az általános viszonyokat és azt, hogy a nyári időszak közeledtével a körülmények nem látszanak alkalmasnak egy nagyobb gyűlés megtartására, úgy határozott, hogy a tervezett alakuló kongresszust az őszi hónapokra halasztja, miről ezen az uton értesíti a testvéregeket. Kéri azonban, hogy addig is lehetőleg

A „Föld“ legújabb száma

Az Új Kelet folyóiratának: „A Föld“-nek legújabb száma gazdag és változatos tartalommal hagyta el a sajtót. Minden tulás nélkül megállapíthatjuk, hogy ez a folyóirat nemcsak ama hivatásnál fogva, amelyet betölt, hanem kiállítás és tartalom tekintetében is olyan nővé reprezentál, amely messze meghaladja az erdélyi kereteket s a zsidó olvasó közönséget szoros kapcsolatba hozza a zsidóság legkiválóbb és legreprezentatívabb gondolkodóinak, íróinak szellemével. A jelenlegi számot is gazdag képtartalom teszi változatos, ezenfelül a propaganda és irodalmi cikkeknek egész sorozata. A gazdag tartalomról is kimagasló *Nachum Szokolow*-nak írása, amelynek különös aktualitását a cionista világszervezet Ijjar akciója ad. Izrael Zangwill, a világhírű angol zsidó író novellája, a „Maimon a bolond“ és „Náthán, a bölcs“ című, ebben a számban is folytatódik. A bevezető cikket — az Ijjar-akcióval kapcsolatban — ebbe a számba dr. Fischer József, az erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség illusztris elnöke írta. A. S. Rabinovitz „Néhány szó a csodáról“ címen írta Chalucmunka gigászi erőfeszítéséről, Salamon László „A cionista-munka, mint szociális érték“ értekezésében a Palesztina-munka szociális vonatkozásaival foglalkozik. Leopold Kampert pompás novellája és Pető Tibor versei, továbbá Adolf Böhm és Samjon Jaskievics írásai egészítik ki a pompás folyóirat tartalmát, mely ezenkívül még

minden zsidó rögzület jelentse be elvi csatlakozását, hogy a kongresszusra meghívót annak idején szétküldhetők legyenek. A bejelentések dr. Esler Mátyás főrabbi címére intézendők, Cluj, Strada Vlaicu 2. szám.

A marosvásárhelyi Barisszia Bialik estélye

A marosvásárhelyi Barisszia, ma május 22 én, szombaton Bialiknak, a legnagyobb héber költőnek tiszteletére estélyt rendez a Kulturpalota kistermében. A nagyszerűnek ígérkező kultúra-estély programja a következő: Prologot mond dr. Engelberg Dezső, „Bialik“ irodalmi konferánst. Tartja Tihanyi Dezső. Bialik: A madárhoz. Szavalja Tihanyi Márton. Bialik: A madárhoz. Éneklő Havas Irén, kolozsvári vendég. Bialik: Hainalvárók. Szavalja Halász Boriska. Bialik: A Talmudista, melodráma. Előadja dr. Erdélyi Emil. Bialik: Áldás Éneklő Havas Irén. Bialik: A barag dalaiból. Szavalja Halmos László. Énekszámok Havas Iréntől. Epilógust mond Hirsch Simon. A zongorakíséreteket Herschkovits Ilonka látja el.

számos más rovattal kelti fel minden olvasó érdeklődését.

A „Föld“-del egyidejűleg jelent meg

A Gyermekek

A zsidó gyermekvédelmi és gyermekszociológiai folyóirat harmadik száma, melyet az olvasó a Földhez mellékelve kap meg. Ennek a nagyjövője eddig is nagyszerű folyóiratnak ebben a számban is pompás képanyag illusztrálja az erdélyi zsidó árvagondozás felbecsülhetetlen értékű gyakorlati munkáját, amely nem szép szavak hangoztatásában hanem tettekben nyilvánul meg. A folyóirat vezető cikke Bernhard Kahn-nak ötvenéves évfordulója alkalmából foglalkozik a kiváló szervező eddigi működésével. Kun Adalbert tanár „Pályaválasztási tanácsadót kell szervezni“ címmel irt rendkívül értékes, gyakorlati utmutatásokban gazdag cikket, míg dr. Fenechet József a fiatalokak büntetésével foglalkozik. Dr. Elek Miklós, a kiváló pszichológus a gyermeknevelés lélektani szempontjait tárgyal mélyenszántó cikkekben. Ezenkívül gazdag bel- és külföldi hírvonat az árvagondozás köréből teszi érdekessé és változatosá a folyóiratot, mely mindenkinél el kell olvasnia, akik csak valamilyen nyire is érdekel a zsidó karitatív munka és gyermekeinek jövője.

Akiba

Irta Giszkalay János

Gyönyörűsége szerelmes vers. És a rabbik kétkedve állottak meg előtte. Vajjon szabad-e ezt is felvenni a Szent könyvek sorába. Ha csak közönséges szerelmi költemény lett volna, egy pillanattal se tévoválnak. Az akkori és egyáltalán nem szegény zsidó irodalom bizonyára nem egy szerelmi költeményt termelt ki — és senkinek eszébe nem jutott volna, hogy a Biblia örök írásai közé sorolják őket. De az Énekek Énekével szemben két momentum megállásra és gondolkodásra kényszerítette a Rabbikat. Az egyik momentum az az ellenállhatatlan varázs volt, amely ennek a költeménynek minden szavából úgy árad ki, mint a bódító tavaszi földszag első hóolvadás idején. Még a legprózaibb lélek is érezte, hogy itt valami halhatatlan nagysággal valami örök, szent értékkel áll szemben. A másik momentum az volt, hogy az Énekek Énekét Salamon király írta. (A modern biblíamagyarázók és historikusok, zsidók és nemzsidók egyaránt, kivétel nélkül tagadják Salamon király szerzőségét — és az Énekek-Énekét többnyire népdalok gyűjteményének fogják fel, amelynek keletkezését hol a Makkabeusok korára, hol még későbbre teszik. Maga Grätz is ilyen álláspontot képvisel. Az elmúlt évben, az U. K. hetilapjában közzétettem az Énekek-Éneke fordításomat, — ehhez a fordításhoz bő magyarázatokat is írtam. Az egész fordítás tulajdonképpen a magyarázatok kedvéért csinálódott. Ezekben a magyarázatokban, modern kritikai alapon, filológiai eszközökkel és szigorú történelmekritikával igyekeztem bizonyítani, (hiszem, hogy teljes sikerrel) hogy az Énekek Énekét csak Salamon király írhatta. A magyarázatok közlését bizonyos kö-

rülményeknél fogva kénytelen voltam beszűntetni. Ha isten segít, lesz még alkalmam a nyilvánosság elé lépni velök. Itt csak megjegyztem mindezt, annak bizonyosságául, hogy ösmerem a mai tudományos felfogást és hogy én teljes mértékben az ellenkező állásponton vagyok.) Tehát ősi, nemzeti szempontból is nagyrészt kultur dokumentumról volt szó, amelynek esetleges elkallódása, elveszése pótolhatatlan kárára volna a zsidóságnak.

Akiba egy pillanattal se habozott és különösen nem habozott az Énekek Énekének szentnyilvánításával. Vajjon mi volt az a lelki ok, amely ezt a nagy embert olyan határozott, olyan ellentmondást nem tűrő állásfoglalásra ösztönözte? Tudós társai, kínosan mérlegelő vitái alatt vajjon fel-fel villantak-e lelkében a régi emlékek, amikor még boldog öreglegény korában, szerelmes öreglegény korában legelőrel legelőre terelte mosti apósa dus Kalba Savua nyáját és a szabad természet szent magányosságában és isten közelségében, úgy ujjongott ki torkán a nagy zsidó király szerelmes énekének egy-egy versszaka, mint egy istenbeolvadó örök imádság? Vajjon a zseni lelki naivságával elcsodálkozott-e azon, hogy ezek az ő tudós rabbitársai, ezek a nagy vitázók istenkereső éles elmék nem tudják megérezni ebben a szerelmes versben isten közelségét? Mert az ő istent áhitó lelke, a szent Örökké létező közelségét érezte az Énekek-Éneke minden sorában, mert ő úgy érezte, hogy az isteni lényeknek magakinyilatkoztatása minden, ami igaz szerelem — és az Énekek Énekének minden csökos sorában isten szerelmének kinyilatkoztatását látta ahhoz a néphez, ahhoz a Jisráélhez, amely ezt a dalt ki tudta lelkézni magából. — Bizonyos, hogy ezek a gondolatok mind átvillantak Akiba teremtőerejű lelkén, amikor tudós társai az Énekek Énekéről vitáztak, — még pedig a kinyilatkoztatás olyan

elemi erejével, hogy az az egyébként halkszavú nagy ember egyetlen és hallhatatlan parancs kijelentésével minden további vitának és megfontolásoknak elejét vette. Erdemesnek tartotta a Talmudnak idevonatkozó kis följegyzését szerinte való fordításban közölni:

Jadajim III. 5. „Az összes Szent Írtatalanná teszik a kezét, („Tisztátalanná a kezét“ ez egy talmudi terminus, amely annyit jelent, hogy „szent“, vagyis profán dolgokra felhasználni tilos). képzésül egy ilyen szent dologgal való közlés után, ha újra profán dologra kell mosni a kezét. De kezét mosni dást jelent, vagyis: a szent dolog elvételére kötelez, tehát, tisztátalanná teszi a kezét = szent).“ az Énekek Éneke a Kohélet is. Rabbi Juda mondja: Az Énekek Éneke tisztátalanná teszi a kezét, a Kohélet azonban Vítas. Rabbi József mondja: nem teszi tisztátalanná a kezét, viselkedés Énekek vitás. Rabbi Simon mondja: hélet azokhoz a pontokhoz tartozik, amely Sammai iskolája könnyebbítően, Hillel is súlyosbíróan dönt. Rabbi Simon ben Azariá dotta: En hagyományképen hallottam a két vénektől, hogy azon a napon, amikor Rabbi Eleázár ben Azariát vezetőül választották, hoztak olyan döntést, hogy az Énekek Éneke és a Kohélet tisztátalanná teszik a kezét. Akiba mondotta: Isten mentsen! Sohase totta Jisráélben bárki is, hogy az Énekek Éneke nem teszi tisztátalanná a kezét (vagyis nem volna szent). Mert nincs napja történelemnek, amely olyan értékekkel bír, amelyen az Énekek Éneke megjelölésben. Mert az összes többi iratok — amde az Énekek Éneke szentek az (Folytatása következik.)

Sztraché a bankfegy

(Budapest, jától.) A bizony nap délután kezdte vádbes

— A szeres — kezdte szafigyeime Magadöbbenve keilyen hamis pítél rólunk. A ezt a bünügytotts oda és a bünösökről itésart. A franés megindultélyek harca, tiv megítésémérgezve a kazonban nemnem törödhettáiról előre tüzött céját, ságot szerezz

— Ez a bma állapotabjóléte idején bszurdum lett vativomokkal vészeretből faklekedetekhez nem nemes omisítás egymáscél hangoztatákezményeket vnézve, még so vádlottak tettévették volna e

— A frankdischgrätz kegrätz fölött kütalan és feleslezásohat tettekobjektív köve megmutatják. tgy központjálányének főbzslmet felülhájár a vakmerőfészelnélküliséggyobb könyelntően ostoba sem jellemzőbbde Fracs kiüt egész ügy adkat kértek, azzásáról és kezhatnának, én hogy est előnek tartottakciónál, amekhallódása azmaga után, Azonban sem azért, mert ilyenek nem

— A helymát nemcsak sítók maguk Zadravetzhztalmazó lédát a nevelésgekezménye, ho a hamisítván folyt és így Kovács Gásp hettek maguk

A

Megkezdődtek a perbeszédék a frankhamisítási pörben

Sztrache főügyész szerint a hazafiassággal való védekezés nagyobb bűn a bankjegyhamisításnál is. Magyarország becsülete függ a bíróság ítéletétől

(Budapest, május 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) A bizonyítási eljárás befejezése után tegnap délután 5 órakor Sztrache főügyész megkezdte vádbeszédét a frankpör vádlottjai ellen.

— A szerencsétlen frankügynek kellett jönnie, — kezdte szavait az ügyész — hogy a világ figyelemre Magyarországot felé forduljon. És megdöbbenve kell tapasztalunk, hogy a világ milyen hamis perspektívából és milyen könnyen ítél rólnak. A külföldi sajtó legnagyobb része ezt a bűnügyet a magyar nemzet ügyének állította oda és amikor a most bíróság előtt álló bűnösökről ítélt, a magyar nemzetről is ítélni akart. A frankhamisítás politikai ügygyé nőtt és megindult nyomában a gyűlölködő szenvedélyek harca, megakadályozva a dolgok objektív megítélését és szélsőséges állításával megmérgezve a közvéleményt is. A magyar bíróság azonban nem törődhetik a szélsőségekkel. Es nem törődhetik ezzel sem, hogy bizonyos oldalról előre diszkreditálni akarják maga első tűzött céliját, hogy ebben a kérdésben is igazságot szerezzen.

Hazafiasság és pénzhamisítás

— Ez a büccselekmény csak Magyarországon mai állapotában születethetett meg. Az ország jóléte idején hasonló dolog elképzelhetetlen abszurdum lett volna. A vádlottak hazafias motívumokkal védekeznek. A hazafiasság hazaszeretettől fakadó érzés, amely csak nemes cselekedetkhez vihet. A pénzhamisítás azonban nem nemes cselekedet és hazafias és pénzhamisítás egymást kizáró fogalmak. A hazafias cél hangoztatása, amikor ez ilyen súlyos következményeket vonhat maga után az országra nézve, még sokkal bűnösebb dolog, mintha a vádlottak tettüket tisztán anyagi érdekből követték volna el.

A könnyelmű Windischgrätz

— A frankhamisító szervezet szálal Windischgrätz kezében futottak össze. Windischgrätz fölött külön irányítót keresni teljesen céltalan és felesleges dolog, bármily rejtélyes célzásokat tettek is rá. A vallomásokból levont objektív következtetések ezt elég világosan megmutatják. Ez a Windischgrätz, aki a bűnügy központjában áll, elég különös egyéniség. Lényének főkarakterisztikuma a minden képzelmet felülhaladó könnyelműség, amivel együtt jár a vakmerőség, gondatlanság, az erkölcsi félszénélküliség és a kritikátlanság is. A legnagyobb könnyelműséggel megy bele ebbe a szédítően ostoba kalandba. Könnyelműségére mi sem jellemzőbb, mint az, hogy amikor a B. que de France kiküldöttéi először megjelentek és az egész ügy adminisztrálásáról olyan kimutatásokat kértek, amelyek a hamisítványok osztályozásáról és kezeléséről fölvilágosításokat nyújthatnának, én azonnal kiadtam az utasítást, hogy ezt elő kell teremteni, mert természetesen törtöttem, hogy ilyen nagykiterjedésű akciónál, amelyben egyetlen hamisítványt elkallódása az egész akció leleplezését vonhatja maga után, szigorúan ellenőriznek mindent. Azonban semmi följegyzést nem találtak, nem azért, mert elrejtették azokat, hanem, mert ilyenek nem is készültek.

— A helyzet az, hogy a hamisítványok számát nemcsak mi nem tudjuk, hanem a hamisítók maguk sem tudják megmondani. Mikor Zadravetzhez vitték a hamisított ezreket tartalmazó ládát, még lakat sem volt rajta. Ennek a neveltséges gondolatatlanságnak lett a következménye, hogy nemcsak hamisítottak, hanem a hamisítványokban szabad garázdálkodás is folyt és így történt meg az, hogy Mankovics, Kovács Gáspár és Jankovich példányokat vihettek magukkal és Jankovich, akinek ezt meg

sem engedték, szerencsét próbálva a hamisítványokkal, az egész akció leleplezésére adott módot.

Nádossy a legbűnösebb

Windischgrätz további akciójának megrajzolására Nádossy szerepére tért át az ügyész, aki rövidebb ideig vett részt a hamisításban, mint Windischgrätz, felelősségének sulya azonban ugyanakkora, sőt nagyobb, mint a Windischgrätzé, mert tekintélyes pozíciót elfoglaló állami tisztviselő volt. A legnagyobb bűnt hazája ellen Nádossy követte el, aki tetteivel, mint előadja, hazáján akart segíteni. A Tárképeszteti intézet alkalmazottainak szerepe már inkább passzív volt. Ellenük mégis, mint tettessék ellen kell vádat emelni. A főtettes köztük Gerő, akinek szellemi vezetésevel folyt a hamisítás technikai kivitele. Védekezésként, hogy parancsra cselekedtek, el nem fogadható, mert még a katonai szabályzat sem ismeri el azt a lehetőséget, hogy valaki parancs teljesítésében bűnt kövessen el.

A vád

A többi vádlott ténykedéseinek részletes bírálata után Sztrache főügyész vádat emel Windischgrätz ellen pénzhamisítás tettességért és közokirathamisításban való bűnszegédi bűnszegedségért, Nádossy ellen pénzhamisítási bűntettességért, közokirathamisításban való bűnszegédi bűnszegedségért és fölbujtásért. Vádat emel továbbá Gerő, Virág, Parragh, Haála, Agoston, Áis, Velösy, Scharf, Hampel és Sparling, mint tettestársak ellen, Hajis és Kurz ellen bűnszegédi bűnszegedség, Rába Dezső ellen pénzhamisítás bűntettése, bűnszegédi bűnszegedség és közokirathamisítás, Szöröcsy ellen hamis pénz forgalombahozatala és bűnszegédi bűnszegedség.

Izgalmas lefolyású volt a kormánypart kolozsvári propagandagyűlése

Averescu miniszterelnök és Goga belügyminiszter a béke és a rend korszakát ígérték. Antiszemita diákok megzavarták Goga Octavian beszédét

(Cluj Kolozsvár, május 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) Bár a vendégek érkezése csak 11 órára volt jelezve, a város főbb utvonalaiban már a kora reggeli órákban ellepték a megye minden részéből beözönlött falusiak tarkaruhas tömegei. Mindegyik község tábláin ugyanaz a felírás: „Éljen Averescu tábornok”. A Ferdinánd király-uti hidon zöld galyakkal díszített diszkapu várta a vendégeket s ugyancsak zöld dísz borította a pályaudvar peronját és elsőosztályú várótermét is. Tíz óra tájban kezdtek gyülekezni a pernonon a polgári és katonai hatóságok, az egyházak és kisebbségi szervezetek képviselői. Az ortodox zsidó hitközség részéről Glasner Akiba főrabbi, Adler Samuel elnök, Sellig Samu, Herchkovits Imre, Rocz Izák, a neológ hitközség nevében dr. Eisler Mátyás főrabbi és dr. Fischer József, a Tarbut képviselőtében Klein Eliahu és Székely Zoltán jelentek meg. Jelen volt csaknem teljes számban a városi tanács Osvada polgármester-helyettes vezetése mellett. Husz pernyi pontos késéssel, alig féltizenkettő előtt gördült be a pályaudvarra a nagyváradi személyvonat, amelyhez a vendégek szalonkocsijai csatolva voltak. Nagy éljenzés fogadja az első kocsi ajtajában megjelenő Goga Octavian belügyminisztert, majd a vonat megáll és a második szalonkocsi ajtaján kilép Averescu tábornok, Románia miniszterelnöke. Magas, szikár természetén egyszerű, szinte kopottas felöltő van. Az ősz miniszterelnök mosolyogva köszöni meg az ovációkat.

Üdvözlés a pályaudvaron

A pernonon dr. Caluciu Martian, a vármegye prefekusa, Osvada polgármester-helyettes, dr. Prie Octavian, a néppárt helyi tagozatának vezetője és gróf Bethlen György üdvözlőlik a vendégeket, míg a váróteremben az egyházak képviselői adják át üdvözlőtüket. A vendégek ezután autóbá szállnak és megindul a menet a város felé. Elsőnek a parasztság lovasbandériuma halad, utána következett a falvak kiküldöttjeinek hosszú sora. Az utvonalaikon lobogó dísz várta Kolozsvár előkelő vendégeinek bevonulását. A falvak küldöttjei után Crenian rendőrprefektus autója haladt, utána Averescu tábornok és Goga Octavian autói következtek. A menet a városháza elé vonult, ahol a városi tüzoltóság és a rendőrség kötelekkel huszort hordont az összesereglett tömeg visszaszorítására. A miniszterek és kíséretük felmentek a városháza első emeletére és midőn az erkélyen megjelentek, a mintegy kétezeröttszáz főnyi sokaság hatalmas éljenzéssel és ovációval fogadta őket.

Az első incidens

Elsőnek Prie Octavian, az Averescu-párt kolozsmegyei szervezetének elnöke tartott beszédet. Már beszédének megkezdésekor nyilvánvalóvá lett, hogy a gyűlés nem fog simán és rendezetlenül lefolyni. A városháza előtt összesereglett tömegben ugyanis egy kis csoport állandóan Cuzát és a LANC-t éltette és felkiáltások hangzottak: „Le a zsidókkal!”. A nagy

szesség, Baross ellen hamis pénz forgalombahozatala és bűnszegédi bűnszegedség, Mankovics Béla és Kovács Gáspár ellen hamis pénz család használata, Andor, Schwetz és Winkler ellen hamis pénz forgalombahozatala és bűnszegedség, Olchváry ellen közokirathamisítás és bűnpártolás és Varga ellen közokirathamisítás és bűnszegedség címen.

— Az ítéletet — fejezi be szavait — bizalommal és megnyugvással várja, mert ennek az ítéletnek a magyar nemzeti jellem tisztaságát kell dokumentálni, bebizonyítani, hogy az az igazság, a törvény és a becsület ösvényén halad.

Az első védőbeszéd

A mai tárgyaláson megkezdődtek a védőbeszédék. Gál Jenő dr., Nádossy védője, először arról az atmoszféráról beszélt, amelyben a frankügy megszületett. Amikor Nádossy a maga lelkiállását igazolva látta magán, akkor a törvény előtt a vád alól még sem nyerhet igazolást. Ez olyan elkeseredetté tehetette ezt az embert, aki dacos, mint Koppány vezér és félti a hazáját, érezte, hogy valamit kell tenniük. Látta a törvényes utról, de a törvényellenességet nagy nemzeti ideálért tette. Nem lehet azt mondani, hogy ezek a vádlottak pénzhamisítók. Mióta a pénzhamisítási ügyek foglalkoztatják a világot, nem volt rá eset, hogy a hamisítók anyagi haszonra való törekvésért cselekedtek volna. Az a meggyőződés, hogy az esküdt-szék felmentené a vádlottakat.

Gál Jenő ezután azt fejtegeti, hogy a hamisítványok értékesíthetetlenül rosszak voltak. Azt állítja, hogy az elkövetett bűntett nem pénzhamisítás, hanem az állami rend fokozottabb védelmére hozott törvény 8-ik szakaszába ütköző vétség lehet, amely a nemzet presztizsének, jóhírnevének veszélyeztetéséről szól. Tragikus hősként állítja oda Nádossyt és kéri, hogy az ítélet igazságos és megérdemelt, kiegyenlítő és megnyugtató legyen.

Gál védőbeszéde után az elnök szünetet rendelt el.

A sékel megváltása minden zsidó ember kötelessége. Ezzel nyilvánítja hozzátartozandóságát az egységes zsidó néphez, amely békés eszközökkel küzd a testi és lelki megújulásáért és a zsidó nemzeti otthon felépítéséért Palesztinában.

zajban, ami ennek következtében keletkezett, Prie csak nehezen és többszöri félbeszakítással tudta üdvözlő beszédét elmondani. Üdvözi Averescu tábornokot, mint annak a pártnak fejét, amelyet az uralkodó óhaja és a közakarattal juttatott uralomra. Boldogok lehetünk, — mondotta a Prie — hogy körünkben üdvözölhetjük a romániai parasztság apját, aki a legelőbbit küzdött Románia megnagyobbodásáért és akit cselekedeteiben mindig a közérdek, az ország fejlődése és a parasztság óhajának teljesítése vezettek.

Midőn beszédében ide ér, a Cuzát éltető csoport ismét hangos demonstrációba kezd, ami látható idegességet kelt az erkélyen lévő vendégek és a néppárti exponensek között. A belügyminiszter idegesen rendeletet ad, hogy hallgattassák el a rendzavarókat és csináljanak rendet. Prie Octavian folytatja beszédét és Goga Octavian üdvözi, mint Erdély legnagyobb fiát. Majd átadja Goga Octaviannak a szót, aki azonban nem tudja beszédét megkezdeni, mert egy kis csoport a diákhimnuszt intonálja. A miniszterelnök nyugodtan, Goga Octavian idegesen hallgatja végig az éneket, majd azzal kezdi beszédét, hogy az előző kormány lemondása után senki nem volt az országban, aki kételkedhetett volna abban, hogy csak a rend és a fejlődés biztosítója: Averescu tábornok kerülhet uralomra. Ezután harmadszor biztat meg az uralkodó Averescu tábornokot a kormányalakítással.

Goga megláti a rendzavarókat

Beszéde itt megszakad, mert a tömegben rendbontó csoport a himnuszt kezdi hangosan énekelni és a belügyminiszter hangja elvész az

Szépség

a legdrágább kincse minden nőnek. A szépség ápolása megőrzi az ifjúságot, kívánatossá tesz és szerencsét hoz.

Az Elida Ideal szappan a bőrnek egészséges színt ad és megóvja hatalmas rugalmasságát.

Tisztább, enyhébb és sokkal kellemesebb illatu.

ELIDA

IDEAL-SZAPPAN

Utolsó maradékig illatos.

ének zajában. Goga ingerülten, szinte magából kikelve kiáltja kétszer is az éneklők felé:

— Ne provokáljanak uraim, mert ha provokálni akarnak, úgy megváltozik a dolog. Elmentünk a szelidség és a tolerancia legvégső határáig önökkel szemben, de vegyék tudomásul, hogy Averescu tábornok keze, amely nem remegett a lövészárokból ellenfeleinkkel vívott küzdelmeink során és amelyet barátilag nyújtott önöknek, az a kéz tudai fog kérelhetetlenül lecsapni a rend felforgatóira!

Időközben megerősített lovasrendőr- és csendőrszolgák érkeztek a helyszínre, amelyek elűzötték a kis csoportot. A rendőrök megjelenése azonban nagy zavart idézett elő a tömegben, amelynek egy része a Mátyás-templom és a Deák Ferenc utca irányába szaladni kezdett. A gyűlés néhány percet megszakadt, a rendzavarók elvezetése után azonban lassan helyreállt a rend, az emberek visszatértek helyükre és Goga folytatta beszédét.

Erdély érdekei

— Rosszul esik nekem, hogy olyan emberek jöttek közénk, akik meg akarják zavarni a gyűlést nyugodt lefolyását és a rend felforgatására törekednek. Mi azonban nem tűrünk rendbontást, — folytatta igen energikus hangon a belügyminiszter — azért jöttünk kormányra, hogy rendet és nyugalmat teremtsünk és Averescu tábornok erős keze rendet és nyugalmat fog teremteni.

Különösen Erdély tartozik hálával és elismeréssel Averescu tábornoknak, a kormány fejének, akinek személye, mint a múltban is, úgy most is garancia arra, hogy Erdély fájdalmi orvoslást fognak nyerni, Erdély paraszai meghallgatásra fognak találni és Erdély fejlődésének szabad utat fognak biztosítani. Egy ország csak akkor lehet igazán boldog, ha annak minden része megelégedett. És ha mi Erdélyt segítjük és fejlesztjük, ezzel csak azt akarjuk, hogy Erdélyt még jobban és erősebben az ország testéhez fűzzük. Garancia erre az a tény, hogy öt erdélyi miniszter foglal helyet Averescu tábornok kormányában (zajos éljenzés és taps). Azért jöttünk ide Erdély szívébe, hogy megmondjuk Erdély egész lakosságának, melyek azok a gondolatok, amelyek bennünket vezérlelnek. Két rövid szóval próbálom kifejezni: békét akarunk.

Béke baráttal és ellenféllel

— Óhajtuk és akarjuk a felekezeti békét, a felekezeti viszályok megszüntését. Akarjuk, hogy helyreálljon a béke a különböző felekezetek egyistent imádó hívői között, mert a viszálykodások gyűlöletet szítanak és gyöngítik az ország erejét.

— Békét az összes kisebbségeknek és nemzetiségeknek. Megváltoztatjuk az eddigi atmoszférát, mert Románia eléggé koagulált, eléggé érett és erős ahhoz, hogy azoknak a kisebbségi állampolgároknak, akik be tudnak és be akarnak illeszkedni a román állameszme kereteibe, minden jogot biztosítsunk és szeretettel karoljuk fel őket.

— És végül béke összes tegnapi ellenségeinknek. A harcból, amelyet folytattunk, oly fölényes és megsemmisítő győzelemmel kerülünk ki, hogy győzelmünket szelidséggel és megbocsátással diszithetjük fel. Hét év után, amely alatt hiába igyekeztek az összes ajtókon keresztül hatalomra jutni, nekünk jutott az a feladat, hogy az ország fejlődése és nyugalma érdekében dolgozhassunk. Egyesüljete hát ti is erdélyiek a konstruktív munka és energia táborába. És aki nem tudja megérteni ezt, amely nem az én szavam, hanem a helyzet parancsoló követelménye, az gyöngé, az tehetetlen és az álljon félre. És vezetőiket ott kell keresnetek, ahol az erdélyiek érdekei valóban képviselve vannak és ez a tábor Averescu tábornok vezetése alatt áll. Meg vagyok győződve arról, hogy az erdélyiek meg fogják ezt érteni és ezt a meggyőződésüket az urnák előtt kifejezésre juttatják és akkor a győzelem a miénk lesz.

A miniszterelnök beszéde

Beszédének végétől átadja a szót Averescu tábornoknak, akit nagy éljenzéssel fogadnak. Az ősz, halk hangon beszélő miniszterelnök megköszöni a szeretet megnyilvánulását, majd ezeket mondja:

— Két évvel ezelőtt Erdély fővárosában egy népgyűlésen vettem részt, amely hasonlóan imponáns volt. Ezen a gyűlésen beszéltek

azokról a mély sebekről, amelyeket a háború és következményei hasítottak az ország testében. Megmondtam akkor, hogy a s-bek begyógyulása csak úgy lehetséges, ha a politikai harcok megszűnnek, ha az egyéni ambíciók háttérbe szorulnak és ha nyugodt konstruktív munka jegyében mindnyájan tesztvéri kezét fogunk egymással. Eppen ezért a néppárt demokratikus meggyőződéssel és becsületesen nyújtotta kezét a többi pártoknak, hogy a kormányon lévőket uralmát megdöntsük és az ország fejlődését biztosítsuk.

— Kinyújtottuk kezünket minden párt és minden szervezet felé. De megmondtam, ha senki sem jön velünk, a néppárt egyedül is elég erős lesz ahhoz, hogy győzzön. A kinyújtott kezét senki sem fogadta el és mi valóban győztünk. De nemcsak, hogy nem fogadták el az ellenzéki pártok a felajánlott együttműködést, de ki is guoyoltak bennünket. Minden intrika és mesterkedés ellenére mégis győztünk. Ők nem fogadták el a kinyújtott kezét, így hát most egyenesen a parasztsághoz fordulok, amelynek tömegeire a néppárt ereje támaszkodik. Meg vagyunk győződve arról, hogy a román parasztság bölcsesége megfogja érteni a helyzetet és tudni fogja az egyenes utat, amely az ország fejlődéséhez vezet. Politikai hitvallásra, felekezetre és nemzetiségre való tekintet nélkül fordulok mindenkihez, kérve önöket, hogy támogassanak engem annak a feladatnak teljesítésében, amelyet az uralkodótól kaptamz

A kétféle kéz

— Ime mit kérek önöktől: segítsenek jó intencióink megvalósításában és a nehézségek leküzdésében. Mert nem titkolom: az ország nehézségekkel küzd. E nehézségek egyrészt a háború következtében súlyosodnak ránk, másrészt pedig a bennünket megelőzően uralmon lévő párt helytelen politikájának következményei. Az ország fejlődésének útját álló akadályok eliminálása csak együttműködéssel lehetséges. És győzni csak úgy tudunk, ha az ország összes társadalmi rétegei, az összes ittélő nemzetek fiai segíteni fognak munkánkban. Remélem, hogy Erdély fiai meg fogják hallgatni szavaimat. Nem ringatom magam illúziókban: még igen sok munka, igen sok küzdelem vár reánk és igen sok akadály elhárítása.

Ime ma is kösének jöttek bizonyos tévelygött elmék, bizonyos tévelygött hitűek, hogy zavart támaszának és felforgassák a rendet. De kijelentem, hogy az a kéz, amelyet előbb baráttal nyújtottam oda, büntetően is le tud sujtani. Ez nem fenyegetés, csak figyelmeztetés akar lenni: Wer nicht hören will, muss fühlen.

— Nem teszek különbséget senki között, tartozék bármelyik párthoz, felekezethez, vagy nemzetiséghez, csak egyet kívánok, hogy a haza jó fiai és lojális állampolgárai legyenek. Azt szeretném, hogy minden energia, minden akarat egy cél felé konvergáljon: az ország fejlődése és az országban lakó népek boldogulása felé. (Hosszantartó zajos éljenzés.)

— Most pedig szóljunk néhány szót a választásokról. Az országgyűlési választások küszöbén állunk. Elérkezett a pillanat, midőn az ország polgárai megjelennek az urnák előtt, hogy szavazatukkal demonstrálják politikai hitűket és meggyőződésüket. Nem kétkeltem, hogy azok, akik most itt vannak és azok, akiket önök képviselnek, szavazataikkal a néppártot fogják támogatni, hogy művét befejezhesse. Egy hónap óta uton vagyok és csaknem az egész országot bejártam. Mindénütt szeretetet és ragaszkodást olvastam ki a szemektől és bár a választások még nem zajlottak le, már látom az önök szemében is a 25 évi választások eredményét. Boldog vagyok, hogy az önök körébe jöhettek és mindig szeretettel fogok önökre visszagondolni. Tehát előre az országért, a királyért — a néppárt csillaga alatt.

Prie Octavian dr. köszönetét fejezte ki úgy a miniszterelnöknek, mint Goga Octaviannek bölcs szavaikért és a gyűlést bezárták nyilvánítja.

A népgyűlésnek igen érdekes epilógusa jétszódott le a tömeg szétoszlásakor. A gyűlés résztvevőinek egyrésze a nemzeti párt Deák Ferenc-utcai párhelyisége elé vonult és ott hosszan és melegen éltette a pártot és annak vezárait, Maniu Gyulát, Jorgát és Vajda Sándort.

A vendégek délután két órakor különvontak Gyulaférvárra utaztak.

Vándor, ha meg e három t

Ne fényképszem a piramisok és a fotográfián, te leges vagy a hogy baráti kör fotográfián hol becses személye azt a megjegyzés mondana neke tomi háttérrel t melyik rendes a teva és pirafrikai utazás m dom neked, ne

Második jót valamelyik egyi sterlinget kér v lalkú és kínálj Ha ezután azt antik szőnyege cizellált, ezett szegárt, akkor meg a sábojos k ugyanazt otho kapod négy silli

Harmadik ta lataból és ne a néhány sémita ből a jövendőbe bizkos információ tőzsei centrumo zóit a jóslások t sem annyi hasza ambuláns jö end loutul sok az esz

Egyiptomban „jóslóak“ a bak — Adj uram kapsz tőlem.

Megfogaded p engedsz a kísértés — Adj két s örökre kérem. V Második java nekai két silling k nem fogadja el. profétálni, csak e adsz neki egy ményeket.

Az arab pedi (igaza van, ha az maga a napon ál a pénzdarabot el gatja a kis halm Melletted elvonul rüli, ugyanannyi rád mosolygott.

— Látom, ügyes feleséged lom neked, halál dag vagy és sok otthon, de veszed megmenekülni el bereknek. Te na fellach vagyok é sist fogsz adni n

A gyakorlott bot, amit a jöve az ujonc ezenfelül külön fizet.

Aki a Keleté tréfákat és a kif len edzve van. A derben megy, ha bedül a legavato

Néhány nap városban egy ha egy druz a szony kült át Palesztin dott jövendőt, szinte öröm volt.

Az öreg assz mesterségéhez. F

Uridi

Arab igazmondás

— Irta Wolfgang Weizl —

Vándor, ha a Nilus országába érkezel, fogadd meg e három tanácsomat.

Ne fényképeztesd le magad sem tevén ülve, sem a piramisokkal a háttérben. Először, mert a piramisok és a tevék nélkül is elég szépek a fotografián, te pedig mint staffázs egészen fölösleges vagy a képen. Ha hazajössz, megtakarítod, hogy baráti körben megkérdezzék tőled, vajjon a fotografián hol végződik a teve és hol kezdődik becses személyed. Végül megtakaríthatod magadnak azt a megjegyzést is, amit kedves szomszédnőd mondana neked, hogy efajta fotografiákat egyiptomi háttérrel tucatonként lehet megrendelni bármelyik rendes fényképésznél, ami azt jelenti, hogy a teve és piramis még nem bizonyítanak egy afrikai utazás mellett. Szóval sivatag vándora mondom neked, ne fotografálsd magad.

Második jótanácsom, barátom, a következő. Ha valamelyik egyiptomi, vagy arab ember egy font sterlinget kér valamelyik árúrt, akkor légy nagy lelki és kínálj neki husz silling helyett negyet. Ha ezután azt mondja, hogy átengedi neked az antik szőnyeget, a frissen kiásott skarabeust, a cizellált, ezüsttel berakott lemezt ezért az ősz szegért, akkor gondold családodra és ne vásárolj meg a sóhajos hangu árúrtól. Mert állítom, hogy ugyanazt otthon bármely rövidáru üzletben megkapod négy sillingnél olcsóbban.

Harmadik tanácsom: tanulj szomorú tapasztalataimból és ne engedd, hogy jósljanak neked. Az a néhány sémita, aki magával hozta a ködös éskorból a jövődöbe való látást, az a néhány ember bizalmas információk szerint ott ül a legfontosabb üzleti centrumokban. Ami a Nilus és Jordán között a jóslások terén végbenegy, nem hoz koránt sem annyi hasznot, de mindea garas, amit ezek az ambuláns jóvendőmondók kapnak, még mindig túlontul sok az esztelenségeikért, amit produkálnak.

Egyiptomban számár-hajcsárok és tevézrőfűk „jóslóak“ a baksis szent tűzétől megihletődötten. — Adj uram két sillinget és boldog jóslást kapsz tőlem.

Megfogadod persze fenti tanácsomat és nem engedsz a kísértésnek.

— Adj két sillinget, jó uram, add ide, nem örökre kérem. Visszaadom, biztosan visszakapod.

Második javaslatom elfogadod és odakinálsz neki két silling helyett egyetlen piasztert. De ő nem fogadja el. Nem lehet — mondja — nikkelből profétálni, csak ezüstből. Ez kíváncsivá tesz, oda adsz neki egy ezüstdarabot és várod a fejlődés mélyeket.

Az arab pedig ott guggol tevėje árnyékában (igaza van, ha az európai olyan ostoba, hogy ő maga a napon ül) néhány vonalat húz a homokba, a pénzdarabot elföldeli a homokba, ide-oda vonogatta a kis halmot és megkezdi a jóvendőmondást. Mellette elvonult éppen tevén egy negyven év körüli, ugyanannyi kilós élőszüly angol hölgy, aki rád mosolygott. A mosolyból konstruálódik a jóslás.

— Látom, házaseMBER vagy, jó uram. És ügyes feleséged is elhozta ebbe a hazába. Bejössz neked, halálad előtt hat gyermekeid lesz. Gazdag vagy és sokat utazol. Finom háztartásod van otthon, de veszedelem előtt állasz és csak ügyfogsz megmenekülni előle, ha sok pénzt adsz szegény embereknek. Te nagy ur vagy, én azonban szegény fellach vagyok és belátok a jövőbe. Látom, jó baksis fogsz adni nekem.

A gyakorlott utazó erre elveszti az ezüstdarabot, amit a jóvendőmondó gyorsan bezsebel. Am az újonc ezenfelül a „nagy veszedelem“ elhárításáért külön fizet.

Aki a Keleten élt, jól ismeri ezeket a primitív tréfákat és a kifosztogatásnak minden kísérlete ellen edzve van. Azonban, ha a tréfa nem a régi mederben megy, hanem kis modifikációval űzik, máris bedől a legavatottabb utazó is.

Néhány nap előtt Tibériában tartózkodtam. A városban egy hallatlanul ügyes jósnő bukkant föl, egy druz a-szony, aki a szíriai hadi-ónából menekült át Palesztinába, házról házra járt, kézből mondott jóvendőt, ezüstdarabokból, a homokból, hogy szinte öröm volt.

Az öreg asszony miatt csakugyan érezt volna mesterségéhez. Fehér holló volt, mert nem akarta

megtartani a pénzdarabokat, amiket profétálás céljaira adtak neki, bármennyire is rá akarta volna tuktálni az ember. Két, legföljebb három piasztert vett profécijára fejében, megáldotta az adakozót és békés örömmel távozott.

Minden szomszédomat meglátogatta, végül eljött hozzám. Egészen különös újdonságot láttam a jósomban, aki nem fogad el ajándékot. Átadtam neki a sillinget, a nő két kezem között megdörzsölte, szemem közé tette, majd mélyen betekintett szemembe, ezután kezemet kérte és tenyerem vonalaiból igyekezett olvasni. Mélyen elmerülve nézte a szövevényes vonalháló és elég találó dolgokat állapított meg belőle. E tekintetben a többiekkel szemben kiválóan találtam.

Befejezte a jóslást és visszaadta az ezüst darabot. Nem akartam elfogadni, ő azonban, vonakodott megtartani.

— Allah szakállára mondom, sok pénz az nekem, igénytelen, szegény menekült asszonynak. Szolgáló vagyok, ő uram és batátnőd. Szeretlek és hozzád való szeretetemben mondom neked azt, amit Allah nekem látni engedett. Ugy mondom, ahogy anya elmondja gyermekének, amit tud. Sem

Ma választ elnököt Lengyelország

Biztosra veszik Pilsudszky megválasztását. A szocialisták proklamációjában követelik a parlament feloszlatását

(Varsó, május 21. Az Uj Kelet tudósítójától) A részben változás izgalmai előttek és az ország lakosságát most az elnökválasztó nemzetgyűlés közönségnél összehívása foglalkoztatja. Általános feltűnést keltett, hogy a keresztény demokrata párt Pilsudszky mellé állott, aki ilyenformán biztosította magának az abszolút többséget. Ennek hatása alatt a kormányzó baloldali eljettette azt a tervét, hogy a poseni elgüteltenkedők kibékítése érdekében Pilsudszky ne jelöltesse magát az elnökválasztásra. Az elnökválasztó nemzetgyűlésen, amelyet május 22 ére, szombatra hívott össze R. Raj elnök Vrsóba, a baloldali által biztosra vehető Pilsudszky megválasztása. Eddig négy baloldali párt, úgy mint a szocialisták, a radikális parasztpárt, a vizvolniei parasztpárt, amelynek elnöke Bartel miniszterelnök, foglalt állást Pilsudszky elnökválasztása mellett.

A szocialista párt manifestumot intézett a munkássághoz, amelyben kijelenti, hogy a dolgozó nép nem fogja tűrni, hogy a mostani parlament együttmaradjon. Ha a reakciós pártok a parlament feloszlatását megakadályozzák, úgy a dolgozó nép ki fogja kényszeríteni, hogy ez a reakciós parlament

Zürich elvesztette irányító pozícióját a valutapiacra

Az európai tőzsdéken Berlin és London diktálja az árakat

(Budapest, május 21. Az Uj Kelet tudósítójától) Az utóbbi hetekben, amikor a font, francia frank és a lej valuták és devizák nemzetközi frontján olyan nagy harcok dúltak, de különösen a közeli rapokban, amikor a liranál voltak szenzációs árváltozások észlelhetők, mindinkább feltűnt, hogy a zürichi jelentések helyett a londoni és berlini jelentéseket figyelték és elsősorban ezeknek a jelentőségét mérlegelték. A nemzetközi devizapiac jelenlegi nagy mozgalmasságára való tekintettel mindez persze nemcsak az európai pénzpiacokat, hanem a belföldet is, így az import-export kereskedelmet is élesen foglalkoztatja. E feltűnő változás okairól szakemberek az a vélemény, hogy a Zürichből közölt árfolyamok nagyrésze nem a tényleg kötött üzletek, hanem számitások és névleges becslések alapján jön létre és így közlik szokot a nyilvánossággal.

A háború alatt Zürich közelsége és az ország stabilan tartott aranyvalutája folytán magához ragadta a kontinens devizfalgalmának vezetését és ezt a békekötés után, de különösen a német, osztrák, magyar valuták romlása idején és az inflációk alatt is meg tudta tartani. De, miután az angol font elérte az aranyparitást és a márka stabilizálódott az aranyparitáson, Zürich mindinkább elvesztette befolyását és a devizák alakulása tekintetében London, Berlin vette át az irányítást.

Zürich már az időbeosztás folytán sem jöhet

Ápold lábad Podol-lal.

Uridivat különlegességek! Férfi fehérmű mérték után! **Breuer, Piata Unirei 8.** Férfi- és női bőrkeztük nagy választékban!

mit nem kérek tőled, de ha ajándékot akarnál adni mégis, adj két-három piasztert és Allah a könyörtületes adja vissza azt neked szézezerszerte.

Csodálkozva vettem vissza a sillinget, negyvenötven piasztert adtam neki és az asszony nagy szerénysége sehogy sem ment ki a fejemből.

Másnap a tejeseMBER megfejtette a nagy rúbuszt. Fizettem neki, rám mosolygott és visszaadott egy sillinget.

— Hamis pénzt. A környéken itt mindenkinek hamis pénze van. Bizonyára járt önnél a jósnő. Ő is bedült neki.

Megnéztem a sillinget. Valóban, még látszott a furás helye. Kivonták belőle az ezüstöt és a vékony réteg közé ólmot öntöttek. A druz nő az egész országban hamis pénzt cserélt igazi ezüstért a jóslás hókusz-pókuszai közben. Azután szerényen még néhány piasztert is kért, nem követelt; ha jó szándékból kapta, csak akkor fogadta el.

Azért mondom, kedves olvasóm: ne jósltasd magadnak. Az egyetlen tanulság, amit a jóstól tanulhatsz, az, hogy ő mindig nagyobb szélhámos, mint amilyen te valaha is lehetél. És a tanulság miatt bizony nem érdemes kijönni a keletre.

ment visszalépjen.

Ma vonultak be Posenbe azok az ezredek, amelyek Varsóban a régi kormány mellett harcoltak. Ünnepléses fogadtatás, majd diszfelvonulás volt. Az ünnepi szónok, Hauser tábornok és a poseni érsek beszédükben kerültek minden támadást az új kormánnyal szemben. A lakosság lékiesen ünneplte a katonákat és tüntetett Pilsudszky ellen. Egyébként Posenben is igen erős a békevágy, de Posen és Varsó között egyelőre még nincs meg egyezés.

Varsóban, Lengyelország déli megyéiben és Galicia nagy részén Pilsudszky a helyzet ura, míg Posenben és Szilézia nagy részében Pilsudszkyellenes a hangulat. A katonai cenzura még mindig igen erős. A poseni jobboldali sajtó hevesen támadja Pilsudszkyt. Az egyetem vezetősége felhívást intézett a tanulóifjúsághoz, hogy sorakozzék fel a törvényes kormány védelmére. A poseni diákság önkénteseket toboroz és egy 15000 fnyi ifjúsági külföldi határ felé vonul. A nacionalista pártok vezetőségei Posenben gyülekeznek. A vezérek azon vannak, hogy ezt a hangulatot leszereljék.

annyra tekintetbe. Londonban tudniillik az ottani időszámítás szerint reggel 10 órakor indul meg az üzleti élet, ami az itteni időszámítás szerint körülbelül fél 12 órakor felel meg. Ennek folytán konkrét árfolyamok Berlinben, Amszterdamban, Párisban és Brüsszelben csak 12 óra felé alakulhatnak ki. Ha tehát Zürich fél 9 órakor reggel nyitási árfolyamokat közöl, azokat részben az előző délutáni üzletből meríti, részben pedig az éjjel érkezett newyorki árfolyamokból, nem pedig az ottani üzletkötésekből. Zürich továbbá 12 órakor adja le a zárlati árfolyamokat, szóval abban az időben, amikor a kontinensen tulajdonképpen az élet megindul. Ezért mérvadóknak csak a londoni zárlatot, az ottani egy órai és a berlini (itteni időszámítás szerint) egy órai árfolyamokat lehet elfogadni. Zürichben tulajdonképpen csak newyorki, londoni, párisi, milánói, brüsszeli és madridi kifizetésekben van forgalom. A többi onnan közölt devizák majdem mind névlegesek, tehát a bukaresti kifizetés is. Erre talán a legjellemzőbb, hogy például május 5 én a bukaresti kifizetés a zürichi zárlatban 1-82 vel szerepelt, holott Budapesten és Bécsben ugyanazon időben már 1-60 on állott és Zürich mégis csak 24 órával később a május hatodikai zárlatban hozta a valóságnak megfelelő 1-60-as árfolyamot. Emellett figyelembe kell venni a zürichi kurzusoknál azt is, hogy ha ott egyik másik devizát alacsonyabban jegyzik, az nem jelenti mindig, hogy az illető deviza tényleg esett, mert maga a svájci frank is alá van vetve ingadozóknak. Ha például Zürichben esik a newyorki kifizetés, ez csak annyit jelent, hogy magában Svájcban olcsóbb lett az arany, de semmi-

HIREK

esetre sem azt, hogy a dollár lanyhább. Valamennyi aranyértékű deviza fokmérője ugyanis a dollár, amely egyenértékű az arannyal és se nem esik, se nem emelkedik, legfeljebb egyik másik aranyvalutájú országban időnként nagyobb az aranybeáramlás, időnként a kiáramlás nagyobb és ennek megfelelően az arany olcsóbbodásával, vagy drágulásával a dollár jegyzése hol alacsonyabb, hol magasabb lesz. Vagyis ha Zürichben az aranybőség miatt esik a dollár, Ámszterdamban például emelkedhet, azaz drágulhat az arany. Mindez azonban csak a meghatározott aranypontokon belül mehet végbé és ezeket a végpontokat az aranyközépparitáshoz számított, vagy levont arany szállítási költségek határozzák meg. Az utóbbi időben például Zürichben a magyar korona lement 72 70-ről 72-20 ig, de egyúttal a dollár Zürichben 519 50-ről lement 561-60 ig, tehát 3 centimes-al. Vagyis a magyar korona pontosan párhuzamos mozgást végzett a dollárral, az aranyhoz tehát teljesen stabil maradt, ellentétben a svájci frank volt az, amely abnormisan emelkedett. Különösen a magyar koronának, amely már törvényesen is aranyra van stabilizálva, nincsen piaca Zürichben, ami logikus is, mert Svájc sem

mint kölcsönkihelyező ország, sem pedig mint kereskedelmi kapcsolat nem játszik Magyarországon nagyobb szerepet. A magyar valutának legfontosabb piaci első sorban Berlin, azután Bécs és Prága és az ott jelentett árfolyamokat tekinthetjük elsősorban olyanoknak, amelyek effektív üzleti forgalom alapján alakulnak ki. Budapest viszont különösen az osztrák, román, jugoszláv és cseh valuta tekintetében döntő és a nyugat többnyire Budapestet keresi fel a valuták vétele és adása céljából. Bécsben körülbelül ugyanezek a valuták szerepelnek a legnagyobb forgalommal, ezeken kívül még az olasz lira és svájci frank, mert Bécsnek közvetlen telefonösszeköttetése van ezekkel az országokkal, Budapestnek pedig nincs. A helyzet tehát úgy alakul, hogy az angol fontra tulajdonképpen a newyorki piac mozgása és a dollár londoni üzlete a fontos, még pedig kamatviszonyok hatása alatt. A többi nyugati deviza és pedig a francia és a belga frank, a hollandi forint, a svájci frank, a skandináv koronák, a spanyol peseta, mind Londonban és Berlinben alakulnak ki. London és Berlin tehát tulajdonképpen a nemzetközi devizapiac és Zürich már csak ezeket követi, de szerepe és befolyása egészen minimális.

Az Uj Kelet az egyetemes zsidó és keresztény szociális lapja Szerkesztők: Glazkaly János és dr. Marton Ernő Felelős szerkesztő Dr. Marton Ernő Az Uj Kelet elnöke: Dr. Marton Ernő Az Uj Kelet főkkiadóhivatalai és szerkesztőségei: Oradea-Mare-Nagyváradon: Blum Zsigmond, Str. Aurel Vlaicu 51., vagy Ezredévi emléktér 2. (Ernyűzlet.) Aradon: Horváth János Löbl Hirlapiroda Str. Romanului 2. (Zrinyi-u.) Sighetul-Marmatiei-Máramarosszigeten: Fried Mikea, Zsidó Nemzeti Szövetség. Timisoara-Temesváron: Strausz Béla, Zsidó Nemzeti Szövetség I. Mercy-u. 2.

mai naptár

Péntek 5686. Szivan 9. Szidra: Naszo 1926. május 22.

A bacaul tűzvész áldozatainak kilencven százaléka zsidó

Országos akciók a károsultak felségélyezésére. A kormány házakat épített a hajléktalanul maradt lakosságna

(Bacau, május 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) A bacaul borzalmas tűzvész ügyében a vizsgálat most fejeződött be és ez teljes képet nyújt a pusztítások hatalmas méreteiről. A tűz a Carol körút és Ocolul Vitelor utca sarkán nagy számban keletkezett, ahol a Goldenberg-féle fűrészraktár porráégett. A gyorsan elharpádzó lángok ezután a Calmanovici féle malomot támaszták meg és mintegy 70 vagon őrlésre várakozó búzát elhamvasztottak. A malom, amelynek értéke jóval túlhaladja a 40 milliót, mindössze kétszáz lejre volt bebiztosítva. A tűz ezután a Schei utcában fatolt végig és csakhamar lángokban állott a hársorok mindkét oldala. Az összes üzletek megemmi-sültek és számos istállóban odaégett a bezárt háziállatok.

A tűz innen a gabonakereskedők és exportőrök városrészeire terjedt át szinte hihetetlen gyorsasággal. Kintekre váró gabonarakarok számai lettek pillanatok leforgása alatt a tűz vész martaléka, amelyekben többszáz tonna gabona égett oda.

A kivonult tűzoltóság, a katonaság és a lakosság sorából rekrutálódott önkéntes tűzoltóság hiába kísérte meg az elemek pusztító rombolásának gátat vetni. A nagy szélben másodpercek alatt fogtak tüzet az épületek, mielőtt a megremült lakók a legzükségesebb óvintézkedéseket is megtehették volna. A Piatra-utca sarkán a Pekanu-vezérgő fogott tüzet, míg a Fildermann-malom gyárepületei a gyár munkáságnak ünfaladó munkája következtében kikerülte az elemek haragját. A munkások az emeletek ablakából állandó vízáradat alatt tartották a gyárepületeket, az irodahelységek azonban földig égtek. Ezután a Posta utca következett. Ebben az utcában állott a Zingher szőveggyár hatalmas épülete, amely az óvintézkedések ellenére is tüzet fogott és ugyancsak a lángok martaléka lett. A tűz megolvastotta a gyár hatalmas gépeit és lerombolta a hatalmas vasbeton falakat. A 450 lóerős hajómotor felrobbant. Az udvaron lévő teherautókból egy sem maradt meg. Ennek a gyárnak a kára mintegy 55 millió lej, amelyből azonban 34 millió biztosítás útján megtérül. A gyár pusztulása következtében 240 munkás maradt az utcán.

Ugyancsak ebben az utcában állott a zsidó templom impozáns épülete is, amelynek ma már csak csupasz falai meredeznek az ég felé. A templom belsejéből semmit sem sikerült megmenteni. Leégett még ebben az utcában az Elenbaum-szódavizgyár és a Forchi-szappangyár, amelynek csak 10 vagon nyersanyagot tartalmazó ciszternáját sikerült megmenteni. A Gross gyárban a kár meghaladja a 100 milliót. Itt több nyersanyagraktár égett el és egy kazán felrobbant.

A pánikot növelte az is, hogy a megmentett butorokat szállító autómobilok és kocsik

az utcán meggyulnak a tűz fészkeiből áradó szikraszó kövektől.

A bacaul városában a tegnapi délután gyűlést tartottak a város polgárai, amelyen a tűzkárosultakat segélyező bizottságot alakítottak. Ezután bejelentették, hogy a megye 200 000, a város 100 000, a zsidó hitközségek 400 000, Fildermann mérnök 100 000 lejjel járulnak hozzá a tűzvész áldozatainak felségélyezéséhez.

A Fildermann-gyárban népkönyvtár állítottak fel, ahol a nőgyöledek ételt osztanak ki a szűkölködők között. A megye prefektusa Bukarestbe utazott. Kérni fogja a kormányt járuljon hozzá ahhoz az akcióhoz, amely olcsó házak építésével akarja ideiglenesen fedélhez juttatni a károsultakat.

A fővárosban Mária királyné védnöksége alatt és Bukarest legelőkelőbb hölgyeinek közreműködésével bizottság alakult, amely gyűjtőleveket bocsátott ki a bacauli tűzvész károsultjainak felségélyezésére. Az uralkodócsalád elsőnek jegyezte alá az ívet a következő összegekkel: a király 100 ezer, Mária királyné 50 ezer, Elena hercegnő 30 000, Miklós herceg 20 ezer és Ileana hercegnő 10 ezer lej. A kormány tagjai személyenként 4000 lejjel járultak az akcióhoz.

Miután a tűzvész főleg a város zsidónegyedében pusztított, a károsultak 90 százaléka zsidó. Az önkormányzati zsidó szervezetek együttes akcióra készülnek, hogy a bacauli tűzkárosult zsidó ág segítségére siessenek.

Férfi-szalmaalap tisztítás Fehér Cluj

A legjobb világ-márkás zongorák Engross és en detail. Részlet e is. Sternberg J. -- Oradea, Bulv. Regele Ferdinand Telefon 4-91, 2

Csomagoló celuloza Képviselet és lerakat Hartig & Hienz Cluj-Kolozsvár

A királyi család tengerre szállt. Bukarestből jelentik: A királyi pár ma reggel 8 órakor Giurgiuba utazott, ahol a „Stefan cel Mare” hajóra szállt. A felesége kíséretében vannak Elena és Ileana hercegnők, Anghelescu tábornok udvari marsall, Voinescu Romulus sziguranca-vezérgazdátó és két udvarhölgy. Miklós herceg Galacban fog a királyi jachtra felszállni.

Koalíciós kormány alakult Belgiumban. Brüsszélből jelentik: Jaspárnak sikerült kormányt alakítania, koalíciós alapon. Az új kabinetben Vanderwilde a külügyminiszter, Hymans igazságügyminiszter, a klerikális Franqui pénzügyminiszter. A többi tárcát a katolikus, liberális és szocialista párt között osztották meg.

A genfi utlévelőkonferencia határozatai. Genfből jelentik: A Népszövetség égisze alatt Genfben nemrég nemzetközi értekezlet ült össze, mely az országok közötti érintkezés megkönnyítésére az utlévelőhálózatok elhárítását, esetleg az utlévelőrendszer teljes megszüntetését vette tervbe. A szép program azonban csak program maradt és az utlévelőrendszer továbbra is valóságos kínai falakat fog vonni az egyes országok határai közé. Elfogadták azt a magyar indítványt, hogy a vízumkérőknek utazásuk szükségességét csak olyan esetekben kell bizonyítani, amikor bizonyos személyek valamelyik nemzet biztonságára, egészségügyi viszonyaira vagy gazdasági helyzetére veszélyesek. Elfogadták továbbá azt az indítványt, hogy a tranzit vízum megadásánál a személyes jelenkezés nem szükséges. Az idő rövidsége miatt azokat a javaslatokat amelyek szerint a vízumkérés lehetőleg azonnal teljesítendő, a vízum kéthónapi tartózkodásra szóló utlévelővizsgálat kezelési illetékei megszüntetendők később tárgyalják.

Halálozás. Sulyos csapás érte a köztestületben álló kolozsvári Grünfeld-családot. Grünfeld Lajos gazdálkodó meghalt hatvanöt éves korában. Pénteken délután két órakor temették nagy részvét mellett. A megboldogult nagyszámú családot hagyott hátra. Grünfeld Anselm az ortodox zsidó hitközség tevékeny, érdemes tagja bátyját gyászolja az elhunytban.

Katasztrófális robbanás egy bajor muniógyárban. Berlinből jelentik: Ma délelőtt a bajorországi Haschloch mellett felrobbant egy löszgyár. Még nem tudták megállapítani a halottak pontos számát. Azt hiszik, hogy a romok alatt husz munkás fekszik. Hárminegy munkás megsebesült, akik közül három a kórházban meghalt. A mentési munkálatokat rendkívül megnehezítik az állandó robbanások. A gyár teljesen elpusztult. Az épület helyén csak egy mély tölcser látható. A robbanás borzalmas pusztításokat végzett a gyár környékén fekvő épületek között is. A detonáció több kilométerre volt hallható. A kárt egyelőre nem is lehet felbecsülni.

A „Tungsram” izzólámpák takarékos áramfogyasztása, jó világítás mellett csökkentheti havi kiadásokat.

Csökos Magyar Szinh operett. — Att akiről nagy elős zeneszerzőktől ezuttal régebbi nyiban hogy a színész játsza, közönségbe rugja attrakciója azon házat vonzott a lenzi a ma közö nyújtott, elkop trükkökkel telt, nek nem győzőt gét azonban ne adásban keressü decens játékaival kert aratott. Külön dícséret László Andor rangu volt. Flor egy öregedő bár zött mozgott. Jé nek néhol kisé tancsámaival na emlékeznünk L tancsámairól. K Áldor Juliska, Izsó Miklós és keréhez. Stefan Izsó, mint ren tek. (k. 1)

Titokz iontán. Nagysz főéri lakásában gyilkolva találá kedőt. Koponyáj szorással félték aldozat fekszik, den jel arra mu kos dőfés. A sz amelyben „Sz. I mczást azonnal tat, hogy a gyil hajlamu Bađar Szabó az utóbbi állítólag azonban latóhelyen látták

A pár Zita exkirály rek ügyében. két párisi éksze ellen pert indítá ták őt a habsbu Bienenfeld testv sárolták a király ebben az évben letül 3.109.000, svájci frankot vetítésével. A v ékszerészek te midőn Zita exi megállapított v svájci frankot eredményeképe exkirályné perfi

Erőtelj szolgálatot. Bu ügyi vezérigazta főgondja a tisztv táza, azután a tökéletesítés. A totta annyira, h földiek 5 óra al összes panaszoa jelentette a vez ment szolgálatot

Pusztít risból jelentik: titott, amely ige mintavásáron két mainben a vihar A párisi mintav katasztrófális fel Lyon városánál és az Aisne kiár van. A Rivierán

A vadt nagy szabadl restből jelentik: tanácskozás utá fogházügyi vezér mēt és helyben

— **Csókoss asszony.** (Operette bemutató a Magyar Színházban.) Kétségtelenül attrakciós operett. — Attrakció, annyiban, hogy Zerkovitz, akiről nagy előszeretettel tételezik fel, hogy más zeneszerzőktől szerez kölcsön egy-egy melódiát, ezuttal régebbi dalait vette elő. Attrakció, annyiban hogy a másod-bonvivant szerepét drámai színész játssza, valamint attrakció az is, hogy a közönségbe rugják a futball labdát. A legnagyobb attrakciója azonban a darabnak az, hogy zsufolt házat vonzott a bemutatóra. És ez egyúttal jellemzi a ma közönségét is, amely egy hosszúra nyújtott, elkoptatott melódiákkal és lehetetlen trükkökkel telt, nyári darabnak is gyenge operettnak nem győzött eleget tapsolni. A siker mérséklését azonban ne a darabban, hanem a kitűnő előadásban keressük. *Lengyel Irén* a címszerepben decens játékaival és kellemes hangjával őszinte sikert aratott. *Neményi Lili* utólréhatatlan volt. Külön dicséret illeti meg stilszerű toalettjeit. *László Andor* meglehetősen kicsi szerepében elsőrangú volt. *Forgács Sándor* intelligens játéka, egy öregedő báró szerepében, művészi keretek között mozgott. Jó napja volt *Ihász Aladárnak*, akinek néhol kissé túlzott humorával és nagyszerű táncszámaival nagy sikere volt. Külön kell megemlékeznünk *Ligezi József* és *Vejda Ilia* művészi táncszámairól. Kisebb szerepeikben *Lóczy Leó*, *Aldor Juliska*, *Désy Jenő*, *Mihályffy László*, *Izso Miklós* és a görögök járultak az előadás sikeréhez. *Stefanidesz* dirigálásával a zenekar és *Izso*, mint rendező, kifogástalan munkát végeztek. (k. l.)

— **Titokzatos kéjgyilkosság Nagyszalontán.** Nagyszalontáról jelentik: Tegnap reggel főtéri lakásában borzalmas kegyetlenséggel meggyilkolta *Badar Lajos* 53 esztendőes kereskedőt. Koponyájá alatta a balfél mellett ejtett mély szúrással ölték meg. Abban a szobában, ahol az áldozat fekszik, dulakodásnak nincsen nyoma, minden jel arra mutat, hogy alvasközben érte a gyilkos dőfés. A szoba asztalán egy zsebkést találtak, amelyben „Sz. K.” monogram van bevéve. A nyomozást azonnal megindították. Minden jel arra mutat, hogy a gyilkos *Szabó Károly*, aki a beteges hajlama *Badar Lajossal* hosszú ideig együtt lakott. *Szabó* az utóbbi időben Magyarországra ment ki, állítólag azonban tegnap este egyik szalontai mulatóhelyen látták.

— **A párisi törvényszék elutasította Zita exkirályné keresetét a családi ékszer-ek ügyében.** Párisból jelentik: Zita exkirályné két párisi ékszerész, *Bienenfeld József* és *Jakab* ellen pert indított, mivel ezek állítólag becsapták őt a habsburgi ékszerek értékesítésénél. A *Bienenfeld* testvérek 1919 és 1920-ban megvásárolták a királyi ékszerek nagyrészét és még ebben az évben ki is fizették azokat. Első részletül 3.109.000, majd 410 000 és végül 2.200 000 svájci frankot fizettek ki *Sziner báró* közvetítésével. A vizsgálat megállapította, hogy az ékszerészek teljesen korrektil jártak el, sőt midőn Zita exkirályné az összeget keveselte, a megállapított vételáron felül még 400 ezer svájci frankot fizettek ki neki. A vizsgálat eredményeképpen a bíróság visszautasította Zita exkirályné perfelvételi kérelmét.

— **Erőteljesen megjavítják a postai szolgálatot.** Bukarestből jelentik: *Pep Costea* postai vezérigazgató egy interjúban kijelenti, hogy főgondja a tisztviselők anyagi helyzetének biztosítása, ezután a táviró- és interurbán-telefonvonalak tökéletesítése. A szolgálatot már eddig is megjavította annyira, hogy a belföldi táviratok 3, a külföldiek 5 óra alatt rendeltetési helyükre jutnak. Az összes puszszokat 24 óra alatt elintézik, végül kijelentette a vezérigazgató, hogy a csekk- és viriment szolgálatot rövidesen bevezetik a postánál.

— **Puszító vihar Franciaországban.** Párisból jelentik: Franciaországban nagy vihar pusztított, amely igen nagy károkat okozott. A párisi mintavásáron két pavilon összeomlott. Sain: Germámban a vihar a színházépületet tette tönkret. A párisi mintavásárt bezárták. Délfranciaországban katasztrófális felhőszakadások és árvizek pusztítanak. Lyon városánál a Rhone két méterrel nőtt. A Szajna és az Aisne kiáradt, Nines városa teljesen víz alatt van. A Rivierán fagy, a hegyes vidékeken havazott.

— **A vádtanács elutasította Cernat őrnagy szabadlábrahelyezési kérelmét.** Bukarestből jelentik: A bukarésti vádtanács hosszabb tanácskozás után elutasította *Cernat őrnagy* volt főhadiszolgálati vezérigazgató szabadlábrahelyezési kérelmét: és helyben hagyta a letartóztatási végzést.

Olaszországban életbeléptették az állami szakszervezetekről szóló törvényt

Mussolini a fascista forradalom legnagyobb vívmányának minősíti az állami szakszervezeteket. A római és milánói tözsdek kivételével mindenütt becsüztették a devizakereskedelmet a lira érdekében

(Róma, május 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az állami szakszervezetekről szóló törvény életbeléptetése alkalmából *Mussolini* tüzenetet küldött a fascistáknak, amelyben a fascizmus egyik legnagyobb sikerének minősíti, hogy a régi szakszervezetek helyett az állami szakszervezeteket sikerült megteremteni. Ezáltal a régi demo-liberális állam helyébe a fascista állam lépett. Ez az első hatalmas lépés az egész földön abban az irányban, amely mellett a dolgozó nép öntudatosan irányíthatja saját sorsát az állami törvények keretsin belül. Tizenöt nagyszervezet működését szuverén államtörvények alapján garantálják.

— **Meg vagyok győződve róla,** — így fejezte be *Mussolini* tüzenetét, — **hogy e döntő el-**

— **Nehézségek a német orosz kereskedelmi viszonyban.** Berliából jelentik: A német-orosz kereskedelem a háromszázmillió márkányi állami hitel ellenére még mindig nem fejlődött megfelelően. A kormány a háromszázmillió hitelnek csak hatvan százalékát folyósította, a többit azok a cégek tartoznak adni, amelyek érdekelve vannak a német-orosz kereskedelemben. A bankok azonban, amelyeknek hitelére a kereskedők számítottak, haboznak megszavazni a nagy összegeket, amelyekre részve sokkal súlyosabb garanciákat kérnek, mint amilyeneket az illető kereskedők nyújtan tudnának. Különösen súlyos az eset az *Otto Wolf* céget, amely pléhlemezeket, csöveket, síneket és hegyerműveket gyártott nagy mennyiségben. Ezek az áruk most elszállításra készen állanak, de mint-hogy az előállításukba befektetett nagy összegeket vissza kellett fizetni, másfelől az orosz kormány csak hosszú lejáratú kölcsön mellett hajlandó azokat átvenni, a cég komoly válságba jutott. Pénzügyi körökben azonban azt hiszik, hogy rövidesen mégis el lehet majd intézni a kényes pénzügyi esetet.

— **Házasság Breuer József Cuij,** május 23-án tartja esküvőjét *Szabó Lucy* urleánnyal Satumaren.

— **Devizahivatalt állítanak fel a frankmentés érdekében.** Párisból jelentik: A frank nagyarányu zuhanása arra készteti a francia kormányt, hogy minél előbb megvalósítsa a devizahivatalt. Peret pénzügyminiszter ezzel egyidejűleg kijelentette, hogy az összes politikai pártok egyetemes támogatása nélkül nem képes a pénzügyi helyzetet megvitatni. A „Journal” szerint a pénzügyi világ vezetőszemélyiségei elhatározták, hogy a kormánnyal aktívabb összeműködést hoznak létre a devizahivatal megvalósítása érdekében. Londonból érkező jelentések szerint a francia pénzügyesség értékingadozásának oka elsősorban Peret pénzügyminiszter sikertelen londoni tárgyalásaiban keresendő. Peret nem tudott megállapodásra jutni az angol pénzügyminiszterrel Franciaország angliai háborus adósságainak törlesztése kérdésében. Ugyanakkor egy másik súlyos csapás is érte a francia pénzügyeket, mert az angol és amerikai pénzügyi körök vezető egyéniségei kijelentették a Banque de France képviselői előtt, hogy újabb hiteleket a francia államkincstár támogatására nem hajlandók adni. Ezek a pénzügyi körök csak egy, az államtól független jegybank támogatására hajlandók, abban az esetben, ha a francia államháztartás egyensúlyát helyreállítják.

* **Orvosi hír.** Dr. Reich Izidor belgyógyász ezidei fűrdőorvosi rendeléseit szív és vérkeringési zavarokban szenvedőknek Buziás fűrdőn, S. r. Avram Jancu 20 szám alatti új villájában újból megkezdte.

— **Megkezdtek a fűrdőhelyekre szóló kedvezményes vasúti jegyek kiadását.** Bukarestből jelentik: A CFR vezérigazgatósága elhatározta, hogy a belföldi fűrdőhelyekre szóló jegyeket május 20 tól kezdve szeptember 15 ig

határozásunkat a világ többi népe is követni fogja. Tadjátok meg fekteingések, hogy a mai nap a forradalom legnagyobb vívmányát iktatta törvénybe.

Ezzel egyidejűleg egy ma megjelent rendelet betiltja a devizaforgalmat valamennyi tözsden, a római és milánói tözsdek kivételével. *Volpi* pénzügyminiszter a „Popolo D'Italia”-ban nyilatkozik, amely szerint semmi ok nincsen aggodalomra. A lira megállotta a rohamot, sőt a külföldi piacokon olyan kereslet mutatkozik az olasz fizetőeszköz iránt, hogy még felül is fizették. A kormány devizaközpontot is állít fel. Ugylátszik, ezekkel a rendszabályokkal előre biztosítani akarja magát egy esetleges újabb lírakatasztrófiával szemben.

bezárolag adhatnak a jegypénztárak. A fűrdőhelyekről hazautazó vendégek részére szeptember 30 ig érvényesek a fűrdőhelyek kedvezményes jegyei. Klimatikus fűrdőhelyekre utazók csak július 1-től augusztus 31 ig válthatnak kedvezményes jegyet, a hazautazók szeptember 30-ig. Mindazok az utasok, a katonákat és a gyermekeket is beleértve, akik a CFR vonalain már bírnak valamely kedvezményvel, nem kaphnak fűrdőre utazásuk alkalmával más kedvezményt.

* **Legújabb divatu bordűrös plisszik műhímzésék,** relief és ombrefestés legszebben készül *Mahimzó Szalonban*, Str. Memorandului (Unió-u.) 15.

* **Az árvagondozás képeiben.** Nincs az árvagondozásnak, a gyermeknevelésnek az az ága, melyet az Arvagondozó pompás évkönyve fel nem ölelne. Az abszolút irodalmi értékű könyvet gyönyörű, gazdag képgyűjtemény élénkíti. Az elsőrangú kivitelben készült könyv — több mint negyven felvételt van benne — mondhatni képrészben beszél el az erdélyi árvagondozás történetét és működését. Megtálaljuk a képeken azokat, akik e nagyszerű munkát folytatják, — az országos konferenciát, a vezetőket — és azokat, akikért a munka folyik, — az árvákat. Megható és felemelő látványt nyújtanak ezek az illusztrációk: itt egy ujjongó, játékos gyermekcsapat, ott komoly munkánál, a műhelyben látjuk őket. Egymás mellé sorakoznak a nagyszerű intézetek: a szigeti, a várad, a szatmári, a kolozsvári tanoncotthonok. Hálótermek, étkezők, műhelytermek. Sőt e tarka képgyűjteményből nem csak az erdélyi, hanem még a palesztinai árvagondozást is megismerhetjük. Nem lehet Erdélyben olyan zsidó család, melynek asztaláról hiányozhatna a könyvpiacnak ez a remeke.

* **Orvosi hír.** Dr. Kis Árpád gyermekorvos rendelőjét Str. N. Jorga (v. Jókai u.) 21 alól Str. Reg. Maria (v. Deák Ferenc u.) 17 alá helyezte át. Rendel délután 3—5 ig.

* **Biztosítsuk életünket és vagyónkat a Franco-Romana Alt. Biztosító Rt.-nál.** Képviselő az ország minden helységében.

* **Palaszina** legújabb és legtekélyesebb falinaptára 100 lej. az Uj Kelet könyvosztályában.

Az E. Zs. N. Sz. kolozsvári kulturügyosztálya által rendezett vitéstélyek

második előadásorozata

keretében ma, szombaton május 22-én este fél 9 órakor, a Kereskedelmi és Iparkamara nagytermében

Weinberger Nándor főtitkár

tart előadást „A cionizmus keletkezése és lényege” címen.

Belépődíj nincs.

Belépődíj nincs.

Ki akar szép lenni?

Szeplős leányok, májfoltos asszonyok, pattanásos férfiak szépek lesznek, ha **Mária szeplő krém-et** használnak. Hatásáért felelősség! Fehérit! Ártalmatlan, **Ára 30 L.**

Főlerakat: Császár gyógyszerár, Tg. Mures, Albina-pal. 3 tégelynél díjmentes postai szűtküldés. Kapható Clujon: Rózsa-drogueria, Avadon: Wojtek és Weisz drogueria. Oradea-Mare: Apollo drogueria.

KÖZGAZDASÁG

Legfeljebb négyszeresére emelik az április előtti importtarifákat

A gazdasági minisztertanács elfogadta a legfőbb gazdasági bizottság javaslatát

(Bucuresti-Bukarest, május 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) A „Dimineata” szerint a beviteli vámtarifa módosításának kérdése a legközelebbi napokban eldől. A tegnapi minisztertanács ugyanis elfogadta a legfőbb gazdasági tanács vonatkozó előterjesztését és most már csak a király aláírása szükséges a rendelet kihirdetéséhez. A lap információi szerint az első javaslatot módosították és az április elseje előtti tarifák emelési kulcsát maximálisan azok négyszeresében állapították meg. A kormány eredetileg csak háromszorosára akarta felemelni az április előtti vámtarifát, de Lepadatu pénzügyminiszter javaslatára elfogadta a négyszeres emelést. Az „Argus” értesülése szerint az ipar és kereskedelemügyi minisztérium kebelében működő gazdasági bizottság a következő cikkek behozatali vámtarifájának csökkentésére tett javaslatot: cséplőgéphez szükséges dobok 800—900 milliméter hosszúságúak között, miután belsőoldón csak ennél a méretnél kisebb formából gyártanak. Egy tized le szállítást javasol a bizottság a vámtarifa 618/328 tételében felsorolt lenfonalaknál, ugyanannyit a kenderfonalaknál (vám. 616/628 ötverszázalékos vámcsokkentést javasol a gyapjufonalaknál (vám. 469/98—474/98.) Rádió és drótnélküli táviró-felszereléseknél egyhatod leszállítást, acélrótoknál egyharmad, ölmazott vaskegelenél kéthetted, (vám. 10/586 b.) Diesel és szemi-Dieselmotoroknál egytized leszállítást.

A cseh textilipar és textilkereskedelem válsága

Az utódállambeli inzulvenciáknál mindenütt a cseh gyárosoknak van a legnagyobb követelésük

(Prága, május 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) Reichenbergben a rapokban tartotta nagygyűlést a csehszlovákiai német textilszövetség, amelyen kifejtették, hogy a háború óta a cseh textilipar nem volt olyan válságban, mint most. A válság mult esztendő őzén kezdett nagyobb arányokat ölteni és még ma sem látható át, hogy ez hora fog fejlődni.

Az előterjesztett évi jelentésből kiderült, hogy az idei év elseje óta rohamosan csökkent a textilárak kivitele és az idei első évnegyedben 14 százalékkal kevesebb textilárut exportált Csehszlovákia, mint a mult esztendő első három hónapjában. A mult év augusztusában a textiliparban 3919 volt a munkanélküliek száma, az idén januárban ez a szám 9590-re növekedett, februárban pedig már 11 871 munkás volt kenyér nélkül.

A cseh textiliparnak ez a nagy válsága megmagyarázza, hogy miért erőlködnek a cseh gyárak olyan hallatlanul, hogy az utódállamiakba exportáljanak és a kihatározásoknál miért tanúsítanak olyan könnyelműséget, hogy az utódállambeli inzulvenciáknál mindig a cseh gyárosoknak van legnagyobb követelésük. A textilgyárosok tülésén az adóterhek könnyítését és a kereskedelmi szerződések sürgős megkötését követelték, mert ezek nélkül a cseh textilipar válsága még jobban kiéleződik.

Nem kevésbé válságos azonban a csehszlovák textilkereskedelem helyzete sem. A cseh textilnagykereskedők úgy az elmúlt évben, mint pedig 1926-ik év folyamán sűrű megbeszéléseket tartottak a textilkereskedelem helyzetéről. Most legutóbb a textilnagykereskedők országos szövetségének nagygyűlésén került szóba, hogy a helyzet az elmúlt esztendő óta sem javult, sőt az általános rossz gazdasági viszonyok következtében határozott rosszabbodás érezhető. A francia és a belga frank esése következtében az export megakadt. A jövő sem kecsegtet sok reménnyel, mert Európa gazdasági élete — szerintük — beteg. Ugy hiszik, hogy azokat a területeket sem fogják tudni megtartani, amelyek eddig a fogyasztás szempontjából számba jöttek. Ennek következménye, úgy a gyárosok, mint pedig a munkások, a kereskedők és iparosokra nézve beláthatatlanok.

Kivánják az adóreformot, a forgalmiadó átalányrendszer bevezetését, a bankkondíciók és fizetési feltételek sürgős megváltoztatását. A nagygyűlés kérte a kormányt, hogy a vasuttarifát ne bolygassa és a tarifaemelés szándékáról mondjon le.

Az UGIR bucaresti közgyűlése. Bukarestből jelentik: A nagyiparosok és munkaadók országos szövetsége (UGIR) tegnap délelőtt tartotta közgyűlést, amelyen Mircea mérnök a szövetség

vezérigazgatója jelentette be állásfoglalását a vámtarifák ügyében. Megállapítja, hogy az életbelépő tett importtarifa még közelről sem jelenti az ipar protekciós rendszert és legfeljebb csak kiindulási alapul szolgálhat a nemzeti ipar támogatására. A közgyűlésen a szállítás, a munkásbiztosítás és más aktuális kérdésekben határozta.

Az olaszországi virágexport katasztrófája. Rómából jelentik: Az elmúlt télen a szokatlan hideg tél és a hóesés katasztrófális hatással volt az olasz Riviéra virágexportjára. A gyönyörű virágok, melyeket ezidőtájtban Európa nagy városaiban árusítanak, az olasz Riviéráról jönnek, mely éventéknél 200,000,000 líra értékű virágot exportál. Csak San Remo környékén 7,000,000 kg. rózsát gyűjtöttek össze az elmúlt években és a kereslet az olasz rózsák iránt folyton növekszik. Az idei termelés 80 százalékkal lesz kisebb az előző évinél s ez nemcsak a virágtermelőkre, de a nemzetre is nagy csapás. A virágtermelők vesztesége olyan nagy, hogy a kormányhoz fordultak, mely egyszermindenkorra meg fogja szervezni a virágexportot és minden lehetőséget megtesz, hogy az exportot előmozdítsa.

Lemondott a Wiener Bankverein vezérigazgatója. Bécsből jelentik: Bernhard Popper-Artberg, a Wiener Bankverein vezérigazgatója, aki ötven éve állott az intézet szolgálatában, kivált a bank kötelékéből. Helyébe az igazgatóság Alfred Heirshheimert nevezte ki, aki mellett ideiglenesen Oskar Pollak és Viktor Lippe fogják vezetni a Wiener Bankverein ügyeit.

A Marmorosch Bank & Co. Bankház feloszlatja a bécsi fiókját. Bukarestből jelentik: Romániának egyik legnagyobb pénzintézete a Marmorosch Bank & Co. Bankház hosszú idő óta fiókjintézetet tartott fenn Bécsben Albert Blank & Co. céggel. A bankház e bécsi fiókjintézetet most feloszlatja és kivonul a bécsi piacról.

Ismét passzív a francia külkereskedelem. Párisból jelentik: Franciaország külkereskedelmi mérlege, amely egy ideig aktív volt, a legújabb kimutatás szerint ez év első négy hónapjában már 2.252 milliónyi deficitet mutat. Az említett idő alatt 19.843 millió frank volt a behozatal, szemben a kivitellel amely 17.951 millió frankot tett ki.

Megnyit a bucaresti mintavásár. Bukarestből jelentik: Tegnap nyitották meg hivatalosan a bucaresti „Targul Mosilor”-t, a főváros tradícionális évi mintavásárját. A megnyitáson résztvettek a királyi család, a főváros vezetősége és a kormány több tagja is. A királyi párnak a mintavásári pavillonokban szórakoztatását megakadályozta a kétórás felhőszakadás, amely nagy károkat okozott a kereskedőknek és a vásár egyrészt is elöntötte.

Románia bankjegyforgalma. A Banca Nationala ma tette közzé május 8-iki kimutatását, amely a bankjegyforgalom további emelkedéséről számol be. A bankjegyforgalom május 8-án 20 967,538 781 lej volt, szemben a május 1-i 20 871,115 716 lejjel. A leszámitolási tárca 8 177,938,446 lej-ről 8,206,222 810 lejre emelkedett. A szövetségi hitelek 1 394,845 284 lejjel szerepelnek. Ipari és mezőgazdasági hite-

lek: 152 875,162, lejárat alatt lévő állami kötvények 549,313,473 lej. A Banca Nationalának az állammal szemben fennálló követelése változatlan.

Javul a magyar külkereskedelmi mérleg. Budapestől jelentik: A magyarországi import az év első negyedében 186.6 millió aranykoronára rug, szemben a kivitellel, amely ugyanebben az időpontban 153.9 millió volt. Ez 35.7 millió aranykorona behozatali többletet jelent. Szemben az elmúlt év hasonló szakának külkereskedelmével, a kiviteli 20.1, a bevétel 3.7 százalékkal emelkedett. A kiviteli gyarapodása kifejezésre jut a mérleg passzívumának csökkenésében is. Ez tudniillik tavaly, az első negyedévben 52.6 millió aranykoronát tett ki.

Románia nagymennyiségű dohányt szállít Csehszlovákiának. Bukarestből jelentik: A csehszlovák állami dohánygyedárúság 1,435,000 kilogram olcsóbb dohányt vásárolt monopoliszgatóságunktól. Ezt főképp olcsó cigarettagyártásra használják fel. A csehszlovák kiküldöttek megtekintették az átvételre felkínált dohányt és megfelelő minőségűnek találták.

* A szikvizgyárosok gyűlése. Az Erdélyi és Bánáti Szikvizgyárosok Szindikátusa 1926. évi május 26-án d. u. 3 órakor tartja meg rendezési közgyűlést Aradon, a Transsylvania étterem külön helyiségében (Str. Consistorial 15). A közgyűlés a napirenden kívül (zárszámadás, költségvetés, választások) foglalkozni fog a szikvizipar sérelmeivel, miért is a szindikátus vezetősége felkéri tagjait, hogy a közgyűlésen minél nagyobb számban jelenjenek meg. A szindikátus vezetősége egyben felhívja azokat a szikvizgyárosokat, akik eddig a szindikátusnak nem tagjai, hogy a szindikátusba saját érdekében lépjenek be, és ebbeli szándékukat a szindikátus központjának (Oradea, Str. Vlahuta 80) levelezőlapon, vagy az aradi közgyűlésen személyesen jelentsék be.

TŐZSDE

Május 21-én

A lej Zárichben 190—190—, Párisban 12 10 Bud pesten 268 Bécsben 264.25, Prágában 12.80.

Közzététel. A belső piactól ünnep miatt ma szünetelt a devizaforgalom.

Zürich. Zárhat: Berlin 128.10, Amsterdam 207.90, Newyork 516.75, London 2514.50, Páris 1580, Milánó 2035.00, Prága 1531.50, Budapest 72.30, Belgrád 910—, Bukarest 190—190, Varsó 40—, Bécs 73—.

Select-mozgó

★
Lya Mara

legnagyobb és legvonzóbb filmje

Pompadour

Marquise-né parancsából

Kiváló modern dráma, 6 felvonásban.

Fényezés.

Elegancia.

Urania-mozgó

Mámor vámszedői.

Nagy ka'andordráma, az alkoholféltetés életéből.

Bessie Lowe és Blanche Sweet
a főszerepeket

Apollo-mozgó

A kísérteties lovag

Nagy cow-boy dráma, 6 felvonásban.

Tom Mix
a főszerepben.

Megnyit

nőidiva
Cluj, Strad

SZINHA

MA

A szin

Csokos asszony
lenné vált. A köz
és táncszólamot me
ny a szereplőkne
kötésesen tudta v
melyet Zerkovitz
mer mindeu kizon
következő előadás
Kaméliás hölg
Szombaton délutá
feleleveníti a mag

Magyar

Szombat 6 órakor
helyárrakkal.
Szombat háromn
(Napibérlet
Vasárnap d. u. f
mekai (Gye
kal. Sorozat

Vasárnap d. u.
helyárrak. P
Vasárnap este h
szony (Bárk
Hétfőn fél 6-kr:
Lészlóval. I
szám 404).
Hétfő este három
(Sorozatstá
Kedd: Csokos ass

Román

fürdő

הכשר

ujcannan átvá
Szíves pártfog

Kérjen ajánlatot

FLE

műipari festőváll
Kötő-ai. Készít a
festő
Címfestő, szobat
épu etteestési mu
ittás jóállás me

H. m. m. v. szedő sz.
lon — P. M. hal Vit.
(S. é. c. h. nyi t.) 36. l. e

Törököntőssök,
nyök, tozábbá
ket a legművés

OI

FRA

Megnyit

Megnyit

WEISZ ELEK

a HELLER, WEISZ és MOLNÁR cég volt beltagjának

nődivat-, vászon-, szövet- és szőnyegáruháza

Cluj, Strada Regina Maria (v. Deák F.-u. 14.)

Szolid szabott árak!

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

MAGYAR SZÍNHÁZ

A színházi iroda közleménye

Csókos asszony eíttere a premieren kétségte-
lenné vált. A közönség szinte minden egyes ének
és táncszámot megismételtetett és lelkesen tapsolt
az a szereplőknek, mint az előadásnak, mely tö-
kéletesen tudta visszavárasolni a régi haogulatot,
melyet Zerkovitz ismert melodiát teremtettek. Most
mer minden kizonyul telt házakat fog vonzani a
következő előadásokon.

Kaméllás hölgy már rége óta nem volt műsorán.
Szombaton délután Poor Lili fellépésével most újra
feleleveníti a magyar színház.

Magyar Színház heti műsora

Szombat 6 órákor: Kaméllás hölgy (Igen olcsó
helyárakkal. Poor Livel. Sorozat 399)

Szombat háromnegyed 9-kor: Csókos asszony
(Napibérlet 127 sz. A. Sorozat 400).

Vasárnap d. u. fél 8-kor: Grant kapitány gyer-
mekei (Gyermekelőadás, igen olcsó helyárak-
kal. Sorozat 401).

Vasárnap d. u. fél 6-kor: A cárnő (Leszállított
helyárak. Poor Livel. Sorozat 402).

Vasárnap este háromnegyed 9-kor: Csókos asz-
szony (Bérletstűner. Sorozat 403)

Hétfőn fél 6-kor: Három a kislány (Neményi és
Lászlóval. Leszállított helyárakkal. Sorozat-
szám 404).

Hétfő este háromnegyed 9-kor: Csókos asszony
(Sorozatszám 405).

Kedd: Csókos asszony (Sorozat 406).

Tavaszi ujdonságok

megérkeztek

Neumann M.

férfi- és fiuruha-áruháza
Cluj, Piata Unirii (Főter) 14

AMO-CREME

tisztítja és szépíti az arcot. Kapható gyógyszer-
tárakban és drogeriákban.

Főraktár: Dr. KOHN gyógyszerár, Cluj

ארמ. כשר

ארמ. כשר פארקאונד פלייש הארט
Schnabel Hermann

Cluj, Piata Mihai Viteazul 28. — Telefon 10-74.
Megrendelésre feltűnő olcsó áron, utánvét mel-
lett eszközöketnek. ארמ. כשר és arjegyzék kívánatra

Szeplőket,

szájfoltokat, pattaná-
sokat, mitesszereket és
az arc bőr minden egyéb
tisztatlanságait garan-
cia mellett eltünteti a
„Le Miracle“ új eljárás-
tal készített fiatalító
krém. Egy tégely 80
le. Hat tégely (arc és
kéztisztító kura) 450
le. Főraktár: „Reductor“ Cluj, Str. Reg. Maria 32.
Az egyedüli krém, amely maszázsot eltünteti a
ránckokat. Drága de jó.
Raktár a régi királyság részére: Chemosana Str.
Academiei 2, Bucaresti

Zongoratulajdonosok

ne felejtsek

zongorájukat

javitás céljából, nyaralás előtt beküldeni

TRISKA I.

céghez, Cluj, Str. Saguna 14. (v. Bartha M.-u.)
Telefon 4-19.

Románszentgyörgyi

fürdőben évek óta fennálló

ארמ. כשר éttermemet

újra átépítve, május 20-án megnyitom.
Száraz pártfogot kér G. ún. Zsiromondné, Malom-u.
14 szám, Cluj

Kérjen ajánlatot

FLEGLER

műipari festővállalattól, Cluj Str. I. Rațiu [volt
Kötő-ut.] Készít a legegyszerűbbtől a legdiszesebb

festő munkákat.

Cimfestő, szobafestő, zománctényező mázoló és
építési munkákat. Fartölési és asztal-
tartás jóállás mellett. Vidéki megrendelést vállal.

Hírnépművészeti szal-
lon — P. Mihai Vit.
(Str. éhenyi t.) 36. l. e.

Törököntősek, tálcztartók, frigszakrénv-függő-
nyök, továbbá cipő és hasonló templomi díszíté-
ket a legművésziességben készit jut nyosan

Olcsó cipőárusítás!

Raktáron levő cipőinket üljétálatkítás miatt, minden elfogadható áron
elárusitjuk. Mindenkinek saját érdeke ezen kedvező alkalmat kibeszárni.

FRAȚII GONDA

magazin de ghete, Calea Reg. Fer-
dinand 25. - Főpostával szemben.

LUX-SÖR

ismét kapható

Tordai Sörgyár Rt.
Turda

Schieb

Kereskedelmi és ipari vál-
lalat Nagyszeben, Bahu-
gasse 15. — Telefon 469.
Szállít olcsó áron és előnyös feltételek mel-
lett cséplőgarnitúrákat, tegyári gépeket,
malmokat, köté és szövőgépeket, kendertel-
doló gépeket. Műszaki szaküzlet: állandó rak-
tár az összes fém- és fátelldolgozó szerszá-
mokban, vízvezeték-, gőz- és sör-armatúrák,
témítványok. Olajozó és kenő készülékek,
csavarárúk, kétrézes fa szarkerekek, I-a gép-
s ijtak, csapágyfém stb.

ארמ. כשר

PENSIO

Szovátán.

Szovátán fürdőn június 1-én, az István-szálló-
val szemben, a főuton épült villában szigo-
ruan orth., a legényesebb igényeket is ki-
elégítő uri pensio nyílik. Jelentkezéseket el-
fogad, felvilágosítással szolgál

Dr. Krausz Józsefné főrabbiné
Dicsoanmactin.

Hirdessen az Uj Keletben

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri! Köz ésnél egy szó 3 lej, vastagabb betűvel 6 lej. Legkisebb apróhirdetés 30 lej. Álláskeresőknek 30% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetésnek 150 lej

Fürdők figyelmébe.

Ajánlok erdélyiszerte elismert legjobb és állandóan frissen olvasított **שרתון מרחה** tisztá **libazsirt** Szállítok bárhova 5-től 100 kg-ig saját export bődönömben a 120 ei kg.ként. **Friedmann Sámuel, — Oradea,** Str. Cuza Voda 6. Vizszonteladókna árengedmény

Kreditkontroll

Pénzvilág — Finanziwelt országos hitel tudósító és incassóiroda, Oradea-Mare, Str. Jókai 17. Telefon 9

Cur Salom parca lát óhajtok A jegyzőtől átvenni. Ajánlatot M. R. jellegére a kiadóba kérek. 1157

Bélvárosban kisebb műhelyhelyiséget keresek. — Cimét a kiadóba kérek „Junius” jelgő e.

Hölgyek figyelmébe!

Mindennemű modern hajmunkák, tambourir választék, kizárólag elsőrendű anyag s készítmény, L'Oréal-Henné minden színben kapható. Megrendelést vidékre is eszközöl. Vágtott hajat kicsinyben és nagyban veszek. — **Messa Gyula Cluj** Str. Memorandului 10

Itünő bivaly- és tehén-tej a nyár folyamán is garantáltan friss reggeli tejes, Rudolf-ut 36.

Üzletáthelyezés miatt

minden elfogadható árban eladók: antik bútorok, **vitrinek, könyvszekrények** stb. **Márkás porcellánok, persa- és smyrna-szőnyegek.**

Rosenberg J. régiségkereskedésben Cluj, Str. Memorandului (Unio-u) 25.

SÖRFEDÉLLEMEZ

ERŐS TARTÓS VIHARTÁLLÓ

GROZIT TIMISOARA

II. Strada Samuil Micu (Magyar-u.)

Egy elegánsan butorozó szoba két intel igens zsidó fiata embernek kiadó. — Viz-u. 8. [Óvár], Steiner 1147

Irodai gyakorlattal bíró árva leány alkalmazást keres — Megkezeséseket „1926” jellegére a kiadó továbbit. 1143

Tacâmul Ezüstöt a legmagasabb napi áron vásárol a szüstaru és evőeszközgyár, Cluj, Str. Jorga 11-a.

Elsőrendű fényképnyitó vállalat, magas jutalék mellett, keres ügynököt, Kalmár, fényképész, Timisoara Józsefváros. 1119

Hebar tanító, sok évi tapasztalással, kitünő bizonyítványokkal állást keres. — Cim a Zs. d. Nemzeti Szövetség titkársági hivatalában.

Batiz—dr. Jeszenszky

Cluj, Calea Victoriei No 99.

szikvizgép-, sifonfej- és fémárugyár.

Telefon Interurban 8-62.

A közegészségügyi törvényeknek megfelelőleg gyárt: Sifonfejeket, szikvizgépeket bármely nagyságban, vizszűrő készülékeket, sörfejtéket, sörkimérő készülékeket, likörleparólókat, mindentéle a szikvizszaktámához szükséges kellékeket és alkatrészeket. **Berendez:** Szikviz, kristályviz és likörgyáráka, legkisebbtől a legnagyobb üzembitásra. **Raktáron tart:** Eredeti cseh-slovákiai szikvizet, oracherlis és kristályüvegket. Összes gummi alkatrészeket, angolon oszveket. — Használt szikvizgépek szakszertű javítását vagy azok becserelését vállalja. **Szerelőik** mindenkor **rendelkezésre.** Üveghomok névedzés, nikkelés és fémcsiszolás. A kisenevi kiállításon aranyéremmel kitüntetve.

1208—1926 ügyszám.

Árverési hirdetmény

Megbízás alapján ezennel közhírré teszem, hogy az „Albina Intrepozite si Socis ate Comerciala Anonima” cluji bejegyzett cég, Clujban, Piata Garii-i irodahelyiségében folyó évi május hó 26-án d. v. 3 órakor, kezbejövetelem mellet megtartandó nyilvános árverésben, a késed lmes adós kárára, veszélyére és költségére, a fenti cég Piata Garii-i raktárhelyiségében elraktározott, kézzel-logot képező következő árakat for eladni: 1. 579 drb. fűfi trico. 2. 179 drb. fűsi fejtendő. 3. 50 drb. közőnséges alj. 4. 96 drb. közőnséges alj. 5. 6 vég (1344 m.) téli szövet. 6. 10 vég (14270 m.) szövet. 7. 9 vég (13470 m.) szövet. 8. 9 vég (10125 m.) szövet. 9. 9 vég (19940 m.) szövet. 10. 6 vég (8940 m.) szövet. 11. 6 vég (11280 m.) szövet. 12. 51 vég (158240 m.) szövet. 13. 8 vég (25240 m.) szövet. 14. 3 láda (163075 m.) fekete crott. 15. 18 vég á 40 m., összesen 720 m. sifon. — A kikáltási ár 600.000 lei. Fenti árak lítelező tetszése ez rint egy tömegben, vagy tételekben fognak eladni, esetleg a kikáltási árón alul is. Az árúk és az árverési feltételek érdeklődők által fentirt cég helyiségében a hivatalos órák alatt bármely hétköznapon megtekinthetők.

Cluj, 1926. május 18.

Dr. Lauretiu Nestor, közje. yzó

MARTIN PAL JUN.
Cluj, Piata Mihail Viteazul 26.

כשר ועלכווארען
ערציגט אללערלייא ועלכווארען
פאסטפאקעטעס ווערען פאדעמט פער נאכנאמע
פאקטוארט. פרייקארטאט אונד הכשר אויף פערלאנגע.

„FIAT” autó

A legerősebb és legszolidabb bármely ut részére. Raktáron

Blaga Emil, Cluj

Árajánlattal kívánatra szelgél E.öyös fizetési feltételek.

Kalmár Áruforgalmi Rt.
Cluj, Str. Regina Maria 25.
Kizárólagos **borszékl ásványvizlerakat.**

A legjobban felszerelt raktár mindentéle ipari cikkekben. Fűszék és fűszér angros és endetail Mindenkor a legolcsóbb napi árak. **Telefon Interurban 4-25.**

Ursus-Extra

világos sörkülönlegesség mindenütt kapható.

CZELL-Sörfözde, Kolozsvár-Monostor

Közös Székhely: az Erdélyi Utca No. 7, nyemén Cluj, Strada Barokk. Pop (vált Brassai-uta) 10 szék.

Szerkesztőség hivatal és ny...
Köszvény, St. Pop (Brassai-uta)
Telefon: 177, 228 és 18...
Szék. és kiadóh...
22, N. Sz. — — —
Egy szám ára pály...
és vidéken is...
Békarestben —

1926 május 24

A sz

Az imperialista látszik sok hűbő...
újabb meglepetés...
duce a világunk...
eológia, helyese...
fából vakarikáját...
jó, fasziista módsz...
vezér nem tagadt...
szocialista elmélet...
magát és olyan i...
sógos paródiája...
annak bizonyosga...
ha egy szocialista...
voyagerur jáé alak...
Mindazáltal ta...
annyival, hogy m...
fából vastarika se...
nem egészen anti...
szen a szocializmu...
sz államhatalmat...
államhatalom birt...
melet, a munkát...
merjük a Mussolin...
törvény részleteit...
nem a munkásság...
tosítani a termel...
Az az állam, m...
termelési rendre...
tétlen protektora...
olyan kiegyenli ő...
varialan funkcion...
heves sarkúdsokat...
szervezet komoly...
zal, hogy az álla...
zsákmányolókra és...
goródás, elismeri...
ellen minden hatal...
küzd. Ezt pedig...
Mussoliniről, aki...
az iparlovagoknak...
ben állott a vajud...
hatalmi szóval és...
Mussolini álla...
ket igazi olaszos...
példéül a világ t...
a szocialis blöff b...
szakszervezetek...
egy, mely kifelé...
ben üres és semm...
javítani, e. upán...
szervezet, melyet...
nyit, — a maga...
het impozáns ker...
zok kifelé való...
tartalmaz hatalmi...
a munka jogát és...
ját érdekeivel, ha...
ben van e. kötelez...
Mindennek m...
tivitás kedvéért...
szel is illusztrálj...
eista reakció mily...
annak bizonyítás...
is reakcióis, sőt...
mak megvalósítá...
Bármennyire...
es a komoly pr...
önmagának is: b...
bistató és valami...
Ez pedig az, hog...
dott érintetlenül...
sejtől és probl...
reakciónak, így...
musnak is szük...
szavak hangzatos...
célis látszatok...
Mussolini, a...
szellemi hajléko...
legerősebb ellenf